

Helsefagarbeidere
i Delta

Helse

fagarbeideren

Espen er Norges beste
sykehjemskokk

SIDE 6-11

Tina og Thomas
er lærlinger i Sør-Odal

SIDE 18-23

Randi er Livsglede-
ambassadør

SIDE 22-24

Tilbakeblikk - 10 år med ny utdanning

SE SIDENE 15-23

Med hjerte for god helse

Vi leverer det aller meste av utstyr til legekontor, sykehjem, helsestasjoner og andre helseinstitusjoner.

www.vaktrommet.no

- Unngå at sakser og penner faller på gulvet
- Få ned infeksjonsraten - vær hygienisk!
- Holder ditt personlige utstyr på plass
- Kan henges på skapet ved endt vakt
- Magnet fester PenHygienicen til uniformen
- Silikonen kan dekontamineres inntil 250 grader
- Synliggjør hvem du er
- Estetisk og proff uttrykk
- Profiler din bedrift

Eksempler på skilt

John Austin
CRITICAL CARE NURSE

John Austin
JORDMOR

John
VERTINÆR

Ildsjetter og ildsjelarbeid

I dette bladet har vi besøkt to kommuner som er spesielt gode på hvert sitt felt: Nord-Fron og Sør-Odal. Den ene har Norges beste sykehjemkjøkken, i følge en nasjonal kåring. Den andre kommunen utmerker seg med et godt lærlingetilbud.

Vi liker å skrive om arbeidsplasser som lykkes, som deler erfaringer vi håper du blir inspirert av og kan dra nytte av. Jeg har lagt merke til at de fleste vellykkede satsinger har i alle fall én ting til felles: Ildsjetter på arbeidsplassen som motiveres av stadig å gjøre ting bedre. Derfor har jeg hatt gleden av å treffe mange ildsjetter etter hvert, for det virker som om alle vellykkede satsinger har i alle fall én som virkelig brenner.

Du kan se det i øynene når de snakker, den spesielle gløden som stammer fra indre motivasjon. Ellers kommer ildsjetten i alle varianter: Fra fyrverkeriet som sprudler over av smittende begeistring, til den usynlige klippen som er selve fundamentet for en stabil organisasjon. Hun gjør tilsynelatende lite ut av seg, men du kan se det på alle de andre, hvordan de liksom hviler på henne.

Er det mulig å få til endringer i organisasjoner uten slike ildsjetter? Uten de smittsomme, gnistrende flammene, eller den glødende lavaen som gradvis, nesten umerkelig løfter oss framover? Jeg tror ikke det.

Ildsjetten har en viktig plass og bør vernes på arbeidsplassen, gis trygge rammer så hun kan brenne lenge, jevnt og klart. Da er det en helt annen sak med ildsjetarbeidet – jobber noen utfører uten å få skikkelig betalt. Det hører hjemme i frivilligheten.

Ann Beate Grasdalen, Redaktør

Finn dette bladet og tidligere utgaver på internett:
tidsskriftet.helsefagarbeidere.no

Redaksjonen fra venstre:

SVEIN OLAV TØNDEL redaksjonsmedlem seven@helsefagarbeidere.no

HEGE HELØE journalist hege.heloe@delta.no

ANN BEATE GRASDALEN redaktør ann.beate.grasdalen@helsefagarbeidere.no

ANNE C. ERIKSEN fotograf aceriksen@gmail.com

ULF BORTHEN fagjournalist ulf.borthen@helsefagarbeidere.no

INNHOOLD

- 4 Småstoff
- 5 Lederens hjørne
- 6 Nærkontakt med kjøkkenet gir de beste matopplevelsene
- 10 Jobben min: Gir alt for Livsglede for eldre
- 15 10 år med helsefagarbeider
- 18 Sør-Odal har beholdt forspranget
- 25 Praksiskandidatordningen bør endres
- 28 Nå er det tid for å søke opptak på fagskole
- 31 Nyhetsbrev for høgskoleutdannede
- 32 Jobb i det offentlige gir trygge pensjonsvilkår
- 34 Velferdsteknologi i praksis Aktivitetstavlen «Touch & play»
- 37 Valg av nytt landsstyre

Helsefagarbeideren

Utgever:

Helsefagarbeidere i Delta

Internett:

www.helsefagarbeidere.no

Forsidefoto:

Shutterstock/Merkur Grafisk

Annonser:

Salgsfabrikken AS
ved Caroline Hynne
caroline@salgsfabrikken.no
Tlf: 918 14 222

Opplag:

11.100

ISSN: 1893-661X

Abonnere på Helsefagarbeideren

- fire utgaver i året: 350 kr

Fagpressen

delta

WWW.HESEFAGARBEIDERE.NO
LIK OSS PÅ FACEBOOK:
HESEFAGARBEIDERE I DELTA

Tips oss gjerne om store og små saker!
post@helsefagarbeidere.no

HØY SMERTETOLERANSE GIR STUMME HJERTEINFARKT

Mange gjennomgår hjerteinfarkt uten å vite det. Sannsynligvis er stumme hjerteinfarkt like vanlige som akutte, og kvinner rammes oftere enn menn. En ny undersøkelse viser at personer med stumme infarkt har høyere toleranse for smerte enn de som har gjennomgått et klassisk infarkt. Et stumt hjerteinfarkt gir like stor risiko for framtidig hjertesykdom og død som et klassisk hjerteinfarkt med brystmerter, men denne pasientgruppen tar enten ikke kontakt med lege, eller de får ikke riktig diagnose, og de går dermed glipp av mulig livreddende behandling, i følge Andrea Milde Øhrn ved Nasjonal kompetansetjeneste for kvinnehelse i en kronikk på Forskning.no.

«Det er omdiskutert, men antagelig har antidepressiver mindre effekt på demente enn andre. Da er det uheldig at stadig flere får antidepressiver, særlig når vi vet at risikoen for fall, slag og død øker.»

*Kjersti Blytt til
fagbladet Sykepleien*

Rollekonflikter er farlige

Rollekonflikter er en betydelig risikofaktor for muskelskjelettsmerter og psykiske plager. Slike konflikter øker også risikoen for uføretrygd. Med rollekonflikt menes motstridende krav i jobben. Fysisk tungt arbeid er en annen tydelig risikofaktor for uføretrygd. På den andre siden gir positive utfordringer i jobben, rettferdige lederskap og kontroll over arbeidsintensiteten mindre risiko for uføretrygd.

Kilde: Idebanken.org

Mange fastleger nøler med å ta kjernejournalen i bruk:

- Neste gang du er hos fastlegen din bør du rett og slett spørre hva han eller hun har lagt inn av informasjon om deg i kjernejournalen.

Kari Dyb ved Nasjonalt senter for e-helseforskning

Fra 2000-2011 økte foreskrivingen av smertemedisin til sykehjemspasienter med 65 prosent

Sterke opioider som morfin ble nesten nidoblet, i følge doktorgradsarbeid av Reidun K.N.M. Sandvik:

– Dette er første gang vi har tall for foreskriving av smertemedisin til sykehjemspasienter med og uten demens i Norge. Det er dermed ikke sagt at mer behandling nødvendigvis gir rett behandling. Nøkkelen til bedre behandling er systematisk kartlegging og tverrfaglig tilnærming, understreker hun.

Kilde: Forskning.no

VANSKELIG Å FORUTSE DØD

Det er vanskelig for helsepersonell å estimere når døden nærmer seg, viser avhandling av Reidun K.N.M. Sandvik gjengitt på Forskning.no. Nesten 40 prosent ble ikke vurdert som døende da døden inntraff. Dette kan ha hatt betydning for vurdering av symptomer og behandling.

Jeg er for tiden opptatt av «samfunnskontrakt for flere lære plasser 2016-2020» - en nasjonal kontrakt underskrevet av arbeidsgivere og arbeidstakere.

Er veiledningen av den kvalitet vi mener er optimal?

Lederens hjørne

Det norske arbeidslivet er avhengig av god tilgang på kvalifiserte fagarbeidere, innenfor alle områder, vi har spesielt fokus på helsearbeiderfaget. De fleste ungdommer som trenger lære plass får tilbud om det, enten i kommunen eller på sykehus. Vår utfordring er hvordan lærlingenes hverdag er på arbeidsplassen... da tenker jeg mest på om veiledningen er av den kvalitet vi mener er optimal.

I kommuner og sykehus går de fleste helsefagarbeidere i reduserte stillinger, noe som gjør at lærlingen må ha flere veiledere samtidig. Lærling går i full stilling. Det er svært uheldig at du under læretiden mister kontinuitet ved å forholde deg til flere personer, kanskje du til og med har veileder som ikke er helsefagarbeider, fordi det ikke er helsefagarbeidere nok på din arbeidsplass? Eller at arbeidsgiver ikke har lagt til rette for god veiledning.

Det må være både tid og rom for veiledningen og skal vi få de beste og stabile veilederne, må de også få betalt for jobben de gjør.

Tragisk at helsevesenet fortsatt opererer med at deltid er regelen og fulltid unntaket

I et leserinnlegg i Adresseavisen for noen få uker siden, gjorde en helsefagarbeider opprop. Hun fortalte at etter fire år med studier og læretid sto hun uten jobb, og kommunen utlyste kun bitte små stillingsbrøker. Hun advarte andre mot å ta denne utdanningen, da det absolutt ikke ga en trygghet i arbeidsmarkedet.

Jeg er enig med henne, det er derfor på høy tid at noen ser på oppgavefordelingen innenfor helse- og omsorgstjenestene, fordi det er oppgaver nok til alle, i fulle stillinger.

Trekkspillkompetanse

Arbeidsforskningsinstituttet – AFI gjennomfører på oppdrag av Delta en undersøkelse som nettopp går på disse tingene. Undersøkelsen blir lagt frem i løpet av april. Vi vil da få svar på, blant annet, om kompetansen til helsefagarbeideren blir utnyttet hele døgnet, hele uken, eller om helsefagarbeideren har en slags «trekkspillkompetanse»- bra nok når sykepleier ikke er til stede. Jeg ser frem til denne rapporten.

Hilsen

Jette Dyrnes, leder av Helsefagarbeidere i Delta

Nærkontakt med kjøkkenet gir de beste matopplevelsene

Espen Sætha er en kjøkkensjef som trives like godt på kjøkkenet som ute blant beboerne på Sundheim bo- og treningssenter. På senteret har folk visst det lenge. Nå er det også bevist: Her lages mat av ypperste klasse.

Tekst: **Ann Beate Grasdalen** Foto: **Anne C. Eriksen**

Det er en krystallklar januardag på Vinstra i Gudbrandsdalen. På Sundheim bo- og treningssenter har alle fremdeles julens festmåltider godt i minne. Matservering ved pyntede langbord for både beboere og ansatte. Tor Sæthersmoen koste seg med rakfisken gjennom hele julen. Virksomhetsleder Hanne Kvamme husker den gode lukten av småkaker fra kjøkkenet i adventstiden. God mat er et naturlig samlingspunkt.

På Sundheim er de stolte av maten, og det har de all grunn til å være. I slutten av oktober i fjor vant senteret den landsdekkende konkurransen «Gylne måltidsøyeblikk». Vi følger med kjøkkensjef Espen Sætha rundt på sykehjemmet. Han slår av en prat her og der.

- Den nære kontakten er viktig for å få tilbakemeldinger på maten, både positivt og negativt, forteller han. - Vi prater om mat, også skrøner vi litt.

- Den dagen vi ikke har et kvarter til overs for å snakke med beboerne, så har det gått for langt.

«Vi er heldige vi, som har så god mat. Det er gjennomgangstonen hos alle vi hilser på, både brukere og ansatte nyter godt av Norges beste institusjonsmat.

På kjøkkenet røres det i gryter. Til middag i dag er laks og poteter med sandefjordsmør, agurksalat og rømmesaus. Forrett er løksuppe. Her spares det ikke på godsakene, smør og fløte i saus og suppe. Til middag serveres alltid to retter, enten forrett eller dessert, og det gir alltid alternativt kost.

På menyen står løksuppe til forrett, og til hovedrett laks med poteter, agurksalat og sandefjordsmør med en liten tvist.

DETTE ER SUNDHEIM BO- OG TRENINGSSENTER

- 60 institusjonsplasser fordelt på tre avdelinger
- 18 plasser på Kortid/rehabilitering
- Kortidsrehabilitering
- Omsorgsbygg med 18 leiligheter
- Base for hjemmetjenesten
- Kjøkkenet har 8,1 årsverk, inkludert lærlinger, og 14 ansatte.

Snart skal kjøkkenet bygges om for å kunne øke kapasiteten ytterligere, men at de skal bli noe storkjøkken vil ikke kjøkken-sjefen høre snakk om.

- For meg er et storkjøkken en fabrikk der det lages mat på samlebånd. Slik har vi det ikke her, sier han bestemt.

Tradisjonskost og ferske råvarer

Mange av de ansatte har vært på kjøkkenet lenge, og Espen er blant de yngre. En har til og med jobbet på stedet siden før kjøkken-sjefen ble født. Lokal tradisjonskost står høyt i kurs, og det aller meste lages fra bunnen, supper, desserter og sauser. Og saften kokes av blåbær. Det skal være ferske råvarer så langt det lar seg gjøre, med unntak av noe frossenfisk.

Sætha er skeptisk til frosne råvarer, til at frosne grønnsaker skal være like næringsrike som de ferske.

Veronica Silliløkken er avdelingsleder ved en av langtidsavdelingene

– Et godt kjøkken gjør oss stolte av arbeidsplassen vår

- Vi får levert alle måltider fra kjøkkenet. I tillegg til middag får vi også påsmurt brødmatt og varmlunnsj. Til frokost kan man alternativt få suppe eller grøt.

Det er en veldig grei ordening, synes Silliløkken som har jobbet ved sykehjem der de fikk tilkjørt måltider. Å ha eget kjøkken er mer praktisk, synes hun. Å ikke ha eget kjøkken krever mer planlegging og bestilling. Det er også mindre fleksibelt med hensyn til endringer i

menyen. Også er det veldig positivt å kjenne matlukten i gangene på sykehjemmet.

- Beboerne kan gjette på hva de får til middag. Lukter det fisk, eller kjøtt?

Om noen ønsker å vite fasiten, har de en ukemeny å vise fram. Ved Sundheim trenger ikke pleierne å varme middager fra vakumforpakninger. Her kommer den på tralle, rykende fersk rett fra grytene.

- Alt er så bra tilrettelagt. Vi bestiller ofte noe ekstra til helgen. En gang fikk de ostefat med frukt servert på steinplate. Det serveres hjemmebakke kaker hver dag

- Vi er opptatt av å ha fellesskap og ro rundt måltidene. Vi samler inn til felles måltid, selv om noen ønsker å spise på rommene. Vi slår av TV'en, tenner telys og setter oss ned sammen med dem når maten serveres. Mange trenger jo også hjelp. Vi snakker om maten og skryter av kokkene

At beboerne har et godt mattilbud er også viktig for de ansatte.

- For oss som jobber her er det så fint å se at beboerne koser seg. Da føler vi også at vi gjør en god jobb.

De ansatte kan dessuten kjøpe den samme maten i kantina.

- Det har mye å si for oss at vi har et godt kjøkken. De lager god tradisjonsmat, og for yngre pasienter så kan de oppfylle andre matønsker, som salater og sånt.

Her røres det i supper og sauser. Fra venstre, Gunn Rønningen, Jeanett Kristoffersen, Espen Sætha og Solvor Eide.

- Vi bruker skikkelige råvarer. Vi serverer for det meste retter de er vant med fra før, men vi utfordrer også med noe nytt innimellom.

- En av de første rettene jeg laget som kjøkkensjef her var kyllingfilet med paprika-saus. Da fikk jeg klager fra 15 beboere, men nå har retten blitt en favoritt.

Menyen på Sundheim domineres av tradisjonskost. Samtidig er det lov å eksperimentere, prøve grønnsaker og matvarer som har kortere fartstid i Norge. Men da det virkelig gjaldt å vise fram kjøkkenkunsten, ble det servert en tradisjonell rett fra Gudbrandsdalen.

Gylne måltidsøyeblikk er en konkurranse som alle landets sykehjem kan melde seg på. I 2016 ble den arrangert av Landbruks- og matdepartementet og Forbrukerrådet. For å delta i konkurransen må institusjonen besvare en rekke spørsmål rundt mat- og måltidsrutiner. Fem finalister ble kåret blant svarene. Sundheim kommer til finalen, og får besøk av representanter for juryen som består av Forbrukerrådet, Pårørendeaksjonen og Landbruks- og matdepartementet. Det er nå det gjelder.

Kål til fest

På menyen denne viktige dagen stod kål.

- *Kål?*

- Kål er en lokal Gudbrandsdalsrett som består av ertesuppe med saltkjøtt, forklarer Espen.

Matretten har altså lite med grønnsaken kål å gjøre. – Navnet kommer sannsynligvis fra at man skulle «gjøre kål» på kjøttrestene og kokte dem med erter og gryn, forklarer Hanne Kvamme som er virksomhetsleder på Sundheim.

Den tradisjonelle matretten brukes ofte i festmiddager, men er mindre kjent i andre deler av landet. Maten må ha falt i smak hos juryen. Samtidig er ikke god mat nok til å dra en seier i havn. Hele institusjonen blir evaluert.

- Det gode samarbeidet vi har mellom avdelingene her hadde mye å si for hvorfor vi vant konkurransen, forteller Kvamme.

- *Hvor viktig er matens rolle i den helhetlige omsorgen?*

- Den er veldig viktig. Det å få hjemmelaget mat som smaker slik man er vant til. Det sosiale rundt måltidene og felleskapet maten gir. Også tror jeg juryen satte pris på

hvor hjemmekoselig vi har det. Det var i alle fall noe de snakket om da de var her.

- De nevnte også matlukten, fortsetter kjøkkensjefen. - Hvor positivt det er at beboerne kan lukte middagen, vafler og bakverk.

Mattilbudet på Sundheim er gjennomtenkt, og det utvikles stadig. En grunn tanke er å ha godt tilrettelagte måltider

Tor Sæthersmoen (93) ønsker oss velkommen på rommet for å snakke om maten på Sundheim

- Det var noe godt i dag, noe fruktgreier. Det er så fin kost her, alt er topp. Jeg har vært her i tre år, og jeg grudde meg så til jeg skulle hit. Jeg hadde aldri trodd at jeg skulle trives så godt som jeg har gjort. Jeg har truffet så mange hyggelige folk, og kjerringa, Gerd, bor i leilighet ved siden av her.

- *Hvor viktig er maten for deg?*

- Jeg er ikke kresen, men det er skikkelig bondekost her. Er det stek, så er det skikkelig saus til, og nå i jula har det vært rakfisk hver dag til frokost, og litt rødvin. Da blir det stemning. Maten er perfekt, den. På Hedmarken sier vi, at hvis du ikke liker maten, så er du vennu. Det betyr bortskjemt.

- Det hender vi får helt nye retter også, og det er den siste fiffen som er avgjørende. Vi har en fin kokk.

- Det finnes en plakate der det står hva som er til middag, men jeg synes det er spennende å ikke vite på forhånd.

MIDDAG - UTE	
VEKE 1	
<small>SEI: - 881: Vi tar forbehold om eventuelle endringer</small>	
MANDAG	LØKSUPPE LAKS
TIRSDAG	STEKT FLESK SJOKOLADEPUDDING
ONSDAG	FISKEBOLLER SKALLDYRSUPPE
TORS DAG	SVINEKAM ASPARGESSUPPE
FREDAG	LAPSKAUS BÆR OG KREM
LØRDAG	RISENGRYNSGRØT
SØNDAG	ELGKARBONADER CHARLOTTE ROYAL

Praten går om løst og fast over bordet under en av de to ukentlige fellesmiddagene for hjemmeboende eldre.

Avdelingene får maten levert rykende fersk rett fra kjøkkenet på traller.

gjennom hele dagen. De har innført lunsj midt på dagen, med enklere retter som suppe eller smørbrød, middagen er forskjøvet til senere på ettermiddagen, og på kvelden er det kveldsmat.

Menyen settes opp for to uker av gangen, og hver mandag er det møte med lederne for hver av de fem avdelingene på stedet. Mat og ernæring er et av de faste temaene. For tiden er det også mye snakk om flytting. Sundheim bygger om for å få plass til flere. Det krever ekstra tilpasninger og smarte løsninger for å kunne opprettholde det høye nivået på måltidene.

- Maten skal ikke bli dårligere selv om vi er midt i en flytteprosess, erklærer kjøkkensjefen bestemt.

I perioder har kjøkkenet vært tvunget å søke ut av kjøkkenet og lage maten på de små avdelingskjøkkenene. Det som i utgangspunktet var en nødløsning, ble en positiv opplevelse for alle.

Kjøkkenpersonalet og pleierne ute på avdelingene ble bedre kjent, og beboerne kunne gå rundt grytene og se på maten som ble laget. Kjenne duften, snakke litt med kjøkkenpersonalet om råvarer og tilberedning mens appetitten steg til nye høyder. For beboerne spiser mer når de kan oppholde seg rundt maten, erfarer Espen som håper de kan fortsette med å tilberede mat ute på avdelingene en gang i blant.

Hanne Kvamme er enig. Det er positivt for alle at kjøkkenpersonalet og pleierne har god kontakt med hverandre. Men det er ikke til å komme fra at det er mye ekstra arbeid forbundet med byggeprosjektet. Det skal bli godt å bli ferdig. Med større kjøkken og eget bakerom planlegger Sætha å gå ett skritt videre. Da skal lukten av nybakt brød spre seg i lokalene.

- Det skal helst være hjemmelagede brød, og man kan variere mer når man

Kjøkkenet på Sundheim er institusjonens hjerte, og Espen Sætha en ildsjel som ønsker å utvikle kjøkkenet til en ressurs for hele lokalsamfunnet.

Hanne Kvamme er virksomhetsleder på Sundheim bo- og treningscenter. Hun tror hjemmelaget mat er viktig for beboerne.

Den tradisjonsrike retten kål stod på menyen etter prisovervekkelsen i fjor høst. Espen Sætha serverer ordfører i Nord-Fron Olav Røssum og Terje Halleland fra Landbruksdepartementet. Foto: Kristin Veskje, Gudbrandsdølen Dagingen.

baker det selv, også kan vi bruke rester av havregraut og gulrøtter i brødet.

Å redusere matsvinn så mye som mulig synes Sætha er motiverende, og tenker med gru på perioden han jobbet i en hotellrestaurant der restene fra frokostserveringen gikk rett i søpla.

Det er mye å se fram til når utbyggingen er klar. Da venter også en real fest for alle beboere og hjemmeboende på bygda. Espen Sætha planlegger et festmåltid med full pakke for prispengene på 30 000 kroner.

Middag for hjemmeboende

En av Sæthas hjertesaker er å invitere eldre som bor i omsorgsboligene og på bygda til

Det er mange på Sundheim som ønsker å slå av en prat med kjøkkensjefen.

Sykehjemmet fikk 30 000 i prispenger. Her fra feiring 24. oktober. Anne Kristine Vie i Forbrukerrådet og statssekretær Terje Halleland i Landbruksdepartementet representerte juryen. Foto: Kristin Veskje, Gudbrandsdølen Dagingen.

felles middag to ganger i uken. I dag får vi lov til å være med. Middagsgjestene samles først i salongen. Praten går om løst og fast. Sølvi Andersstuen er hjemmehjelp og serverer her to ganger i uken.

- Her spiser man som om man er hjemme, og kan få påfyll om man ønsker, forteller hun.

Akiko Kampestuen er frivillig og fast assistent ved fellesmåltidene. Vi setter oss ved langbordet og får maten servert. Laks, poteter og agurksalat, slik vi så tilberedt på kjøkkenet. Dette er tradisjonskost, ja. Men vent, det er noe annerledes med dette sandefjordsmøret?

Juryen for konkurransen Gylne måltidsøyeblikk i 2016 bestod av statsråd i Landbruks- og matdepartementet Jon Georg Dale, statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet Fredrik Wang Gierløff, direktør Randi Flesland i Forbrukerrådet, kokk Inge Johnsen fra Liantunet, Birgitta Fyrand fra Pårørendeaksjonen og stortingsrepresentant Bård Hoksrud.

Kampestuen bekrefter mine mistanker, det er blåmuggost. Det smaker nydelig, synes jeg, og er ikke den eneste. Middagsgjestene er kanskje tradisjonelle i matveien,

men setter pris på den lille uannonserte tvisten. Jeg ser for meg kjøkkensjefen smile lurt i kulissene.

Dette var de fem finalistene

Gloppen omsorgssenter i Sogn og Fjordane
Løten helsetun i Hedmark
Vanylven helse- og omsorgssenter i Møre- og Romsdal
Økernhjemmet i Oslo
Sundheim bo- og treningscenter i Oppland

Juryens redegjørelse

«Sundheim er ein god stad å bu. Maten er velsmakande og vakkert tilrettelagt. Bebuarane gir klart uttrykk for om maten fell i smak. Dei kjem med ønske om rettar og råvarer når dei tilsette på kjøkkenet dagleg er rundt på avdelingane, noko som bidreg til stor glede og involvering i menyplanlegginga i praksis. Dei pårørande er velkomne til alle måltid.

Kjøkkenet ser ut til å være institusjonen sitt hjarte både for dei som bur der fast, dei som kjem frå omsorgsbustadar rundt om, og dei som brukar staden som si kantine. Kjøkkenet er ein ressurs i lokalsamfunnet. Kjøkkensjef Espen Sætha er ei eldsjel som har mange planar for korleis kjøkkenet kan utviklast, mellom anna ved å levere mat til barnehage og skule. Ekstra inntekter kjem frå sal av mat til ulike arrangement som bygdefest, dåp eller gravferd. Kjøkkenet serverer jamt norsk tradisjonsmat frå egen region og ønskjer i større grad å ta i bruk lokale råvarer ».

Landbruks- og matdepartementet

JOB BEN MIN:

Gir alt for Livsglede for eldre

Randi Palmgren Heimstad er engasjert og levende opptatt av eldre og deres livsvilkår. I fem år har hun jobbet med Livsglede for eldre, og i høst fikk hun tilbud om fast stilling i organisasjonen. - Jeg sa ja, men valgte å beholde 25 prosent stilling ved Thor Heyerdahl videregående skole.

Tekst **Hege Heløe** Foto: **Stine Indahl** og **Hege Heløe**

Livsglede for eldre brer om seg, og Randi Palmgren Heimstad ser fram til å jobbe i mange år til med å lære opp flere sykehjem, barnehager og skoler i arbeidet med Livsglede for Eldre.

Karriereveien til Randi Palmgren Heimstad tok en ny retning da hun etter å ha tatt Postskolen flyttet til Trøndelag med mannen sin i 1981. Her var det imidlertid ikke ledig stilling i Posten, og dermed begynte hun å ta vakter som miljøarbeider. Hun trivdes godt med å jobbe i helse- og omsorgssektoren. Hun valgte å utdanne seg til hjelpepleier i vernepleien, og fikk fagbrev på slutten av 80-tallet. Hun jobbet på bolig- og dagsenter, og utmerket seg tidlig som en engasjert person.

Positiv og interessert

- Jeg ble utfordret til stilling som daglig leder, og her var jeg til 1998. Selv om jeg ikke hadde høyskoleutdanning fikk jeg personal og administrativt ansvar. En vernepleier hadde det medisinske ansvaret. Jeg mener dette viser at det er mulig å gjøre karriere selv uten høyere utdanning. Det som er viktig er å være nysgjerrig og på tilbudssiden, se mulighetene og ta utfordringene som dukker opp, sier Heimstad.

For 19 år siden flyttet hun med mann og barn tilbake til hjemstedet Porsgrunn. Hun søkte på jobb ved Thor Heyerdahl videregående skole i Larvik. De søkte etter hjelpepleier i vernepleie til avdeling for psykisk utviklingshemmede og multihandikappede.

- Jeg har lang erfaring med disse brukerne, og fikk stillingen. Her har jeg jobbet siden og har fått mange nye oppgaver underveis, sier hun.

Hun valgte også å ta utfordringen om å videreutdanne seg innen psykiatri. Hun ble forespurt om å ta yrkesfaglig fordypning og ble koordinator for Livsglede for eldre.

- Jeg brenner veldig for at elevene skal komme seg ut i praksis. 16-åringene kan ofte bli litt skremte over å skulle rett ut i stell. Da er det en fin tilvenning i å omgås eldre på en annen måte gjennom Livsglede for eldre, sier Heimstad, og legger til at elevene får positiv erfaring, og vi opplever mindre frafall enn ved annen type praksis.

Livsglede for eldre gir de unge en annen inngang i helseyrket. Heimstad er koordinator og har introdusert Livsglede for eldre overfor ledelsen i kommunen og i andre kommuner.

Engasjementet har blitt lagt merke til, og hun fikk derfor tilbud om full fast stilling.

- Jeg fikk dette tilbudet i høst. Da var jeg over 60 år. Det er flott å kunne være med på å synliggjøre hva Livsglede for eldre handler om. Jeg skal reise rundt i landet å informere og inspirere, sier Heimstad, og legger til at det skjer mye rundt omkring i landet.

En god hverdag for eldre

Heimstad valgte å si ja til å jobbe med Livsglede for eldre dersom hun fremdeles kunne ha 25 prosent stilling på skolen.

- Jeg trives så godt på skolen og med elevene og jeg vil følge med på hvordan de

Heimstad skal holde innlegg under landsmøtet for Helsefagarbeidere i Delta i april.

- Jeg gleder meg til å nå fram med budskapet. Dere er en viktig målgruppe for arbeidet vårt.

gjøre det. Jeg har også opplæring av andre lærere, sier hun.

- Vi har også et samarbeid med flere barnehager – livsgledebarnehager. Det er flott å se barn, ungdom og eldre sammen. I dag har Livsglede for eldre knyttet til seg om lag 150 skoler og 200 barnehager, så dette brer om seg, sier Heimstad.

Livsglede for eldre handler om å gi eldre en god og meningsfull hverdag. Gjennom gode opplevelser skal de eldre stimuleres sosialt, åndelig og kulturelt. Livsglede skaper møteplasser for barn, unge, eldre og for frivillige organisasjoner. Gjennom lokalforeningene og konsepter for sykehjem, barnehage og skoler og utdanningsinstitusjoner. Arbeidet skal utløse frivillig engasjement. Livsglede for eldre ble startet i 2005 av sykepleierstudenter i Kristiansand, og er representert i alle landets fylker.

- Det tar fra et halvt år til to år å bli et livsgledesykehjem. Det kreves blant annet at man skal ha kontakt med barnehage eller skole, at de eldre skal ut å få frisk luft, det skal være en hyggelig tone rundt måltidet, samarbeid med frivillige organisasjoner og kontakt med dyr. Det kreves også at man

skal sette seg inn i hver enkelt beboers livshistorie blant annet. Det er i alt ni kriterier som må oppfylles, forklarer Heimstad.

- For skole og barnehage er det bare å gå inn på hjemmesiden og registrere seg. Alle får gule t-skjorter. Vi reiser ut og informerer og veileder.

Hun oppfordrer interesserte til å ta kontakt med Livsglede for eldre.

- Bruk oss. Det er et kjempebehov for aktivitet i eldretjenesten.

Si ja!

Heimstad mener at hun som helsefagarbeider har fått prøve seg på ulike jobber.

- Jeg har ikke alltid vært like glad i å stikke meg fram, men når jeg blir engasjert og brenner for noe, så gjør jeg det. Jeg er veldig engasjert i morgendagens eldreomsorg og mener det er viktig å tenke på hele mennesket. Når man utdanner seg i helseyrker så er det ikke bare for meg selv og for lønna en jobber. Vi er her på jobb for de som bor her, og fordi vi har noe å gi.

- For å jobbe som helsefagarbeider må

Når man er person som er åpen for nye ting, er nysgjerrig så tar dukker det opp muligheter. Hjelpepleier Randi Palmgren Heimstad har sagt ja til hver utfordring hun har fått og er glad for det. I dag er hun ansatt i Livsglede for eldre og reiser land og strand rundt for å spre budskapet.

man ha lyst til å ha nærkontakt med mennesker, sier hun.

Hjelpepleieren gir følgende råd til unge i arbeidslivet:

- Vær nysgjerrig og på tilbudssiden. Legg vekk mobilen og ta kontakt på jobben. Det kan åpne opp mange dører, mener hun.

Hun råder også ansatte på arbeidsplassen til å ta de unge godt imot når de kommer i praksis.

- Vær nysgjerrig på de unge. By på deg selv og gi elevene lov til å bidra. La de få prøve ut ting. Det er viktig at de ikke mister lysten til å jobbe i helsesektoren, sier hun.

- Det er kjempeviktig at ungdom velger å bli helsefagarbeidere. I framtida vil det ikke bli mindre behov for yrkesgruppen, sier Randi Palmgren Heimstad.

Foto: Mario Travani

Gaven som redder liv

En gave til Leger Uten Grenser kan være et godt og livsviktig alternativ i forbindelse med **bryllup, bursdag eller jubileum.**

Ring oss på tlf **08898**, eller gå inn på www.legerutengrenser.no.
Kontonummer: **5005 06 36728**.

Merk innbetalingen med navn på jublant/brudepar, samt navn på giver(e) av gaven.

10 år med helsefagarbeider

Hva skjedde da to utdanninger ble til en? I 2006 slo hjelpepleieren og omsorgsarbeideren seg sammen. Bli med på et historisk tilbakeblikk.

Tonje Thorbjørnsen er en av dem som kjenner helsefagutdanningen best. For å forklare hvorfor den ble til, så må vi se på hva som skjedde på midten av 90-tallet. Med den store skolereformen kalt Reform-94, fikk alle ungdommer som har fullført grunnskolen lovfestet rett til videregående opplæring.

- Reform -94 var en radikal endring i videregående skole, forklarer Thorbjørnsen.

I dag tar vi det for gitt at alle ungdommer skal få mulighet til å ta videregående opplæring. Slik har det ikke alltid vært. Før reformen havnet voksne forrest i utdanningskøen på grunn av alderspoengene, og ungdom kunne risikere å stå uten skoleplass. Nå skulle ungdommene som kom rett fra ungdomsskolen få forrang.

- Før kunne voksne komme inn med alderspoeng og karakterer foran de unge. Så besluttet den daværende regjeringen å endre på prioriteringen for å gjøre noe med den voksende arbeidsledigheten blant ungdom. Det ble kalt Ungdomsgarantien.

- Hva denne endringen har gjort med den videregående opplæringen har kanskje vært undervurdert, sier Thorbjørnsen.

Hjelpepleierutdanningen var tidligere en populær utdanning blant voksne kvinner med omsorgserfaring fra familiesammenheng. Med Reform-94 ble gjennomsnittsalderen på elevene mye lavere, og de voksne ble skjøvet ut. Gradvis kom det på plass et voksenopplæringsstilbud som et alternativ til de ordinære utdanningsløpene.

En utdanning blir til to

En annen sentral begivenhet med Reform-94 var innføringen av omsorgsarbeideren. Nå var det to utdanninger innen pleie og omsorg på videregående. Hjelpepleieren

var en helsefaglig utdanning med tre år i skole, tradisjonelt rettet mot hjemmesykepleie og institusjoner som sykehjem og sykehus. Omsorgsarbeideren var mer rettet mot praktisk hjelp og bistand, og besto av to år på skole og to år i lære.

Jette Dyrnes er hjelpepleier, og var tillitsvalgt i Norsk helse- og sosialforbund på denne tiden. Hun var kritisk til at det ble opprettet en ny utdanning.

- Omsorgsarbeideren ble en omvei, for den ble for lik hjelpepleieren, kommenterer hun.

Tonje Thorbjørnsen observerte utviklingen:

- Vi så etter hvert at å ha to parallelle utdanninger var uheldig. Det skapte profesjonskamp og vanskelige grensdragninger mellom hvem som skulle gjøre det ene og det andre. Det var uheldig, både i utdanningssystemene og i arbeidslivet.

Det ble stadig vanligere å utlyse stillinger med hjelpepleier/omsorgsarbeider.

- Et sentralt problem var at stillingene i kommunene ikke ble definert godt nok. Hjelpepleiere og omsorgsarbeidere fikk etter hvert de samme stillingene, og yrkene smeltet sammen i arbeidslivet, forteller Dyrnes.

- Det ble vanskelig å holde de to yrkene fra hverandre med noen fornuftig begrunnelse, konstaterer Thorbjørnsen.

To blir til en igjen

Behov for nye endringer vokste fram, og på begynnelsen av 2000-tallet startet planleggingen med et nytt yrkesfag som skulle erstatte de to foregående. Faget skulle hente det beste fra begge.

Fra omsorgsarbeideren arvet faget læretiden. Hjelpepleierutdanningen var en ren skoleutdanning men med innlagt praksis. Det fungerte bra så lenge voksne damer

tok utdanningen. De hadde ofte mye relevant omsorgserfaring fra før av. Men ungdommene rett fra skolebenken trengte mer praktisk opplæring.

Likevel ligner helsefagarbeideren mest på hjelpepleieren i faginnhold. Derfra har yrket arvet den helsefaglige profilen.

- Tyngdepunktet i helsearbeiderfaget ligger nærmere hjelpepleierutdanningen. Omsorgsarbeiderfaget hadde en litt annen profil. Der mange hjemmehjelpere som jobbet med praktisk bistand og tilrettelegging tok fagbrevet som voksne.

Å prioritere det helsefaglige grunnlaget har vært riktig, tror Thorbjørnsen. Det er den veien utviklingen i helsetjenestene har gått, at man trenger fagarbeidere med god helsefaglig kompetanse. Mens praktisk bistand, med alt fra personlig økonomi, matlaging og renhold ble tonet ned i den nye utdanningen.

Det finnes de som lengter tilbake til den gamle opplæringsmodellen, eller til tiden med hjelpepleierskoler. Men de tidligere utdanningene hang sammen med sin tid, og det er ikke noe alternativ å gå bakover tid, påpeker Thorbjørnsen. Utdanninger endrer seg kontinuerlig, akkurat slik samfunnet gjør.

Har helsefagarbeideren blitt til det yrket var ment å være?

- Ja, jeg tror det, men det har tatt lengre tid for faget å få skikkelig fotfeste i arbeidslivet enn forutsett. Man skal lære mye en annen plass enn i skoleverket, og det har vært en vanskelig overgang for mange.

- Vi var litt uenige den gang om hva som var det beste for det nye yrket, husker Jette Dyrnes. Hun var ikke helt fornøyd den gang, men synes feil har blitt rettet opp underveis.

Lærlinger – en stor overgang

For kommuner og sykehus har det vært en stor omstilling å skulle delta i opplæringen av elevene og senere lærlingene, og på mange arbeidsplasser er denne omstillingen fremdeles ikke i mål.

- Arbeidsplassene har fått lærlinger som kunne mindre enn de var vant med da de mottok ferdig utdannede. De som har grepet fatt i situasjonen og skjønt at det er deres ansvar å lære dem opp har fått det til bra og utdannet dyktige fagfolk, erfarer Tonje Thorbjørnsen.

Jette Dyrnes er enig i at det kan være utfordrende for arbeidsplasser å ta i mot 16-17-åringer i praksis og lære. Samtidig må arbeidsplassene innrettes på å kunne lære opp medarbeidere innenfor alle yrkesgrupper. Ingen nyutdannede kommer helt ferdig utlært til sin første arbeidsplass.

Skumle trender

I de ti årene helsefagarbeideren har eksistert, så har det blitt et økt press i kommunene om å rekruttere flere med høyskole- og universitetsutdanning. Det er ikke feil i seg selv. Problemet ligger i at det går utover satsingen på helsefagarbeidere. I stedet burde tallet på arbeidskraft uten formell kompetanse reduseres.

Den samme trenden kan man se ved sykehusene. Eldre hjelpepleiere som går av erstattes ikke av nyutdannede helsefagarbeidere. Det er en trend som startet på 80-tallet, påpeker Thorbjørnsen, og kan derfor ikke kobles direkte til endringene i utdanningene.

Situasjonen for helsearbeiderfaget er komplisert. Og for tiden rimer de politiske intensjonene dårlig med den praktiske

gjennomføringen. Samfunnet trenger flere helsefagarbeidere, og antall utdannede helsefagarbeidere øker stadig. Samtidig er det ikke tilstrekkelig med faste, fulle stillinger å få.

To mulige framtider

Tonje Thorbjørnsen tar en titt i krystallkulen og ser for seg to framtidsscenarioer. I det ene scenariet ser arbeidsplassene at det er fornuftig å satse på fagfolk på ulike nivå og med ulik kompetanse, og helsearbeiderfaget får en stor og viktig plass. Samtidig åpner det seg stadig flere

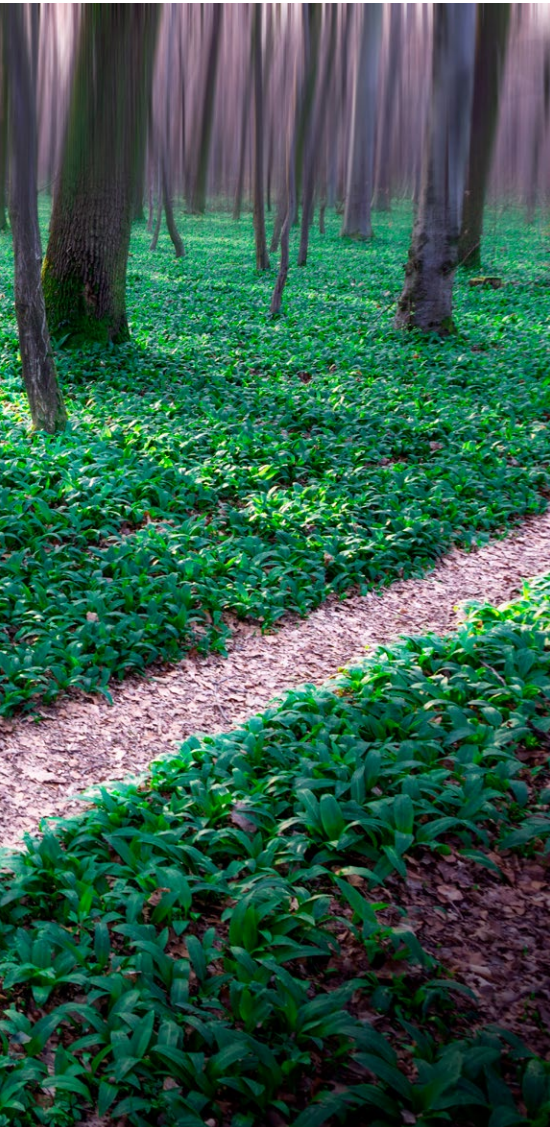
utviklingsmuligheter i form av fagskole- og høyskoleutdanninger.

Thorbjørnsen har en drøm:

- I framtiden håper jeg at man er litt mindre opptatt av grunnutdanningen, sier hun.

- Grunnutdanningen, enten den er fagopplæring i videregående eller en høyskoleutdanning, skal heller være en start, og at man lærer og utvikles gjennom hele arbeidslivet.

- Jeg håper skottene mellom profesjonene skal bli mindre rigide, og at videreutdanning, erfaring og ansvar gjennom et

yrkesliv også teller. Slik kan helsefagarbeideren få utvikle seg og få mer formelt ansvar.

I motsatt fall, vil vi se en ensidig satsing på de med høyere utdanning og færre helsefagarbeidere og fagarbeidere generelt. Da må arbeidsplassene supplere med personell uten formell kompetanse, med mer tilfeldig tilknytning til arbeidslivet som vikarer og midlertidig ansatte. Konsekvensen vil bli en dyrere og dårligere helsetjeneste.

Hvilket scenario som blir oppfylt er opp til oss og samfunnet i sin helhet, sier Thorbjørnsen.

- Dette handler om valg, og er ikke noe som bare skjer. Man kan et stykke på vei velge hva slags utvikling man vil ha.

Jette Dyrnes er positiv til framtiden. Den nye utdanningen er i ferd med å slå rot i arbeidslivet, erfarer hun.

- Nå kan lærlinger komme ut i arbeidslivet og bli møtt av veiledere som også er helsefagarbeidere, ikke hjelpepleiere eller sykepleiere. Det er bra for yrkesidentiteten og yrkesstoltheten.

Thorbjørnsen deler optimisme:

- Jeg har tro på at faget har en viktig plass i framtidens helse- og omsorgstjeneste. For vi må utnytte ressursene på en bedre måte i framtiden.

Tonje Thorbjørnsen er utdannet sosiolog fra Universitetet i Oslo. Som avslutning på utdanningen skrev hun hovedoppgave der hun sammenlignet hjelpepleier- og omsorgsarbeiderutdanningene, noe som satte grunntonen for hennes arbeidskarriere.

Siden 1998 har hun jobbet med utdanningsfeltet i Helse- og sosialforbundet, Fagforbundet og Helsedirektoratet. Hele tiden har hun jobbet tett på helseutdanningene i videregående skole, og særlig helsefagarbeiderutdanningen.

Fra 2006 til 20015 jobbet hun med rekrutterings- og kompetanseplanen Kompetanseløftet 2015 i Helsedirektoratet. I dag er hun ansatt i Fagforbundet og leder av Faglig råd for helse- og oppvekstfag.

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

FAGSKOLE

To studietilbud for helsefagarbeidere, omsorgsarbeidere, hjelpepleiere og aktivtører

**DEMENSOMSORG
OG
ALDERSPSYKIATRI**

**UTVIKLINGSHEMNING
OG
ALDRING**

Opptaket starter 1. mars
Studiet starter i august

www.aldringoghelse.no

Sør-Odal har beholdt **FORSPRANGET**

Mens andre kommuner nølte med å få på plass læreplasser for helsefagarbeidere, gikk Sør-Odal i bresjen med full lærlinge-dekning fra første kull. Det har kommunen dratt fordeler av.

Tekst og foto: **Ann Beate Grasdalen**

Det var et stort løft for Sør-Odal da kommunen var blant de første med å få på plass en lærlingeordning. I 2008 skrev avisen Glomdalen at kommunen var «flinkest i klassen». Da var første kull i ferd med å starte læretiden.

Syv læreplasser for helse- og oppvekst-fag fra første kull, fem for helsefagarbeidere og to for barne- og ungdomsarbeidere. Det var like mye som resten av sør-fylket til sammen. Samtidig akkurat passe i forhold til behovet for fremtidig arbeidskraft, i følge Statistisk Sentralbyrå.

- Lærlinger i kommunen er en vinn-vinn-vinn situasjon, forteller enhetsleder Morten Einarsrud ved Sør-Odal alders- og sykehjem.

- Det er bra for lærlingene, for utdanningen og for kommunen. Vi hadde støtte fra politisk hold på at det skulle satses skikkelig på lærlinger, og vi var veldig motiverte.

Men ordningen kom ikke på plass av seg selv. Det krevde en del planlegging, husker Eva Wessel som er leder for organisasjonsenheten i kommunen. Hun har fulgt arbeidet med helsefaglærlinger i kommunen fra starten for ti år siden og fram til i dag.

Helsefagpionér

Unni Kristine Gulbrandsen var i det første kullet med lærlinger som ble utdannet til helsefagarbeider. Hun fikk seg jobb på sykehjemmet og jobber i dag fulltid.

Glomdalen

Best i klassen

Sør-Odal er flinkest i klassen når det gjelder å ta inn lærlinger som skal bli helsefagarbeidere.

Publisert: 29. juni 2008, kl. 22:00

Av LARS FOGELSTRAND

Et eget prosjekt skal sikre rekruttering og kvaliteten på framtidige medarbeidere.

- Lærlingene er veldig snille og kjekke. Jeg har ingen betenkeligheter med å ha dem her, forsikrer Signe Lie (89).

Beboeren ved Sør-Odal alders- og sykehjem (SOAS) trives sammen med ungdommen. Hun fant tonen, da de fire lærlingene var innom sykehjemmet nylig.

Nå skal lærlingen bli enda bedre kjent med Signe, SOAS og alle de andre områdene innenfor helse og omsorg i Sør-Odal. I forrige uke var de på medisinsk kurs før de går ut i feriejobb, i august

FANT TONEN: Signe Lie har funnet tonen med de nye lærlingene Hanne Nysveen (foran), Monica Hansen (bak t.v.), Unni Kristine Gulbrandsen og Lena Stensby. (Foto: Lars Fogelstrand)

- Merket du den gangen at utdanningen til helsefagarbeider var helt ny?

- Ja, jeg merket på mange måter at utdanningen var ukjent, og mange lurte på hva forskjellen på helsefagarbeider og hjelpepleier var. Det var nok en del som

var skeptiske, men ting har gått seg godt til siden den gang, forteller hun.

- Opplæringsmål fantes ikke i starten, skyter Eva Wessel inn.

- Der trådte Opplæringskontoret inn og fikk en sentral rolle. De ga råd og veiledning

og praktisk bistand med arbeidsplaner. Vi ville ikke visst hvor vi skulle begynne. Det var en formidabel jobb! Vi er nå medlem av opplæringskontoret, betaler per lærling og får veldig mye tilbake. Arbeidsplanene kom på plass mens du var lærling, Unni Kristine.

- Det er nok enklere for lærlingene i dag, for nå er det mer konkrete løp de skal igjennom, tror hun.

Ingen ulemper med lærlinger

Verken Wessel eller Einarsrud kan forstå hvorfor så mange kommuner har hengt

etter med læreplaner. Når ordningen først er på plass, er det ingen ulemper med den.

- Nei, jeg ser ingen ulemper. Derfor er det vanskelig å forstå at det har gått så sent med etableringen for mange kommuner, kommenterer enhetslederen.

Eventuelle ulemper kan bunne i en misforståelse rundt hva det betyr å være lærling, tror Eva Wessel. – Man kan ikke forvente full verdi fra starten, og det er viktig å følge opp lærlinger. Man bør også tenke på at det er ungdom som kommer for å lære. Samtidig trenger de ikke å behandles på andre måter enn andre ansatte.

Dessuten er det en fordel for arbeidsplassene å få inn lærlinger.

- Vi kan være med å forme kompetansen til lærlingene før de er ferdig utdannet. Det er positivt. Flesteparten av helsefagarbeiderne vi har ansatt har vi vært med på å lære opp selv.

- Lærlinger fører også til fokus på kompetanse i personalgruppa. Det er fint med lærlinger som spør og graver, da må de ansatte skjerpe seg litt, sier Einarsrud.

- Også får vi en god søkermasse til stillinger i framtiden, legger han til.

Kommunen er opptatt av at lærlingene skal ansettes etter de samme rutineene som

andre ansatte. De er nøye med utvalget og vet hva de skal se etter av egenskaper hos en potensiell medarbeider. Under intervjuet deltar to-tre personer, både fra ledelsen og representant for de tillitsvalgte. De tar bare inn lærlinger de har tro på at kan fungere godt i jobben. Det er viktig å legge lista høyt, tror enhetslederen.

Thomas Køien og Tina Stenmark husker godt ansettelsesintervjuet for noen måneder siden. De er for tiden førsteårs lærlinger ved sykehjemmet.

- Gode veiledere er veldig viktig for en vellykket lærlingeordning, legger Eva Wessel til.

Thomas Køien og Tina Stenmark nikker og påpeker at de er veldig fornøyde med veilederne.

Gjør kommunen attraktiv

Å satse aktivt på læreplaner i kommunen handler også om å tenke stort og langsiktig, om å ta samfunnsansvar, rekruttere fagpersoner til bygda og bidra til at de unge blir boende i kommunen.

- Jeg er glad jeg hadde en læreplass å gå til da jeg var ferdig på skolen. Da ble det naturlig å fortsette å jobbe her i kommunen, sier Unni Kristine Gulbrandsen.

Morten Einarsrud, Unni Kristine Gulbrandsen, Thomas Køien, Tina Stenmark og Eva Wessel diskuterer lærlingeordningen i Sør-Odal før og nå. Kommunen som var tidlig ute med å etablere læreplaner har etter hvert fått lang erfaring i å velge ut de rette kandidatene.

Sør-Odals satsing på lærlinger gjør kommunen attraktiv også for folk utenbys. Stenmark kommer fra nabokommunen Kongsvinger, men valgte å søke læreplass i Sør-Odal fordi hun visste at de satset på lærlinger.

Læreplassene står på trygg grunn fra kommunens side, både i administrasjonen og blant politikerne. Likevel lurer skjær i sjøen lenger fram.

Kan ikke garantere heltid

Jeg spør lærlingene hva de tenker å gjøre etter læretiden.

- Jeg håper å få stilling her når jeg er ferdig som lærling, for jeg trives veldig godt på sykehjemmet, sier Thomas Køien, og helst vil han ha full stilling.

Men Køien kan ikke være trygg på at det er fulle stillinger tilgjengelige ved sykehjemmet når han er ferdig, innrømmer enhetslederen som skulle ønske situasjonen var annerledes. At han kunne gi faste heltidsstillinger til alle som ønsket det. Det er mye enklere å få faste deltidsstillinger, helgevakter og vikarstillinger.

Kommunen har ikke problemer med å finne helsefagarbeidere til ledige stillinger i dag, men de frykter for framtiden.

- Vi står overfor et generasjonsskifte, sier Eva Wessel.

- Om ikke lenge kommer vi til å trenge flere enn de vi klarer å utdanne, legger Einarsrud til.

I løpet av ti år har kommunen sett en farlig trend der stadig flere elever velger å ta påbygg for å få studiespesialisering i stedet for å bli helsefaglærlinger. Det er en tendens flere steder i landet, og mange kommuner

Tegner partnerskapsavtaler med kommunene

God samarbeid mellom skole og bedrift er viktig for at lærlingeordningen skal fungere.

Da hjelpepleierutdanningen ble erstattet med helsefagarbeider var lærer Kari Glasø spent på hvordan det skulle gå å overlate deler av opplæringen til arbeidslivet.

- Vi lærere var litt bekymret. Vi var redde for at opplæringen kunne bli tilfeldig. Jeg var til å begynne med skeptisk, men det har vist seg å fungere bra, forteller hun.

Men for at samarbeidet mellom skole og arbeidsliv skal fungere, så må skolen ta initiativ.

- Vi fra skolen kan ikke forvente at praksis-plassene skal invitere oss ut. Vi må tenke

helhetlig, og vi er nødt til å forholde oss til helsevesenet for å vite hva de har bruk for.

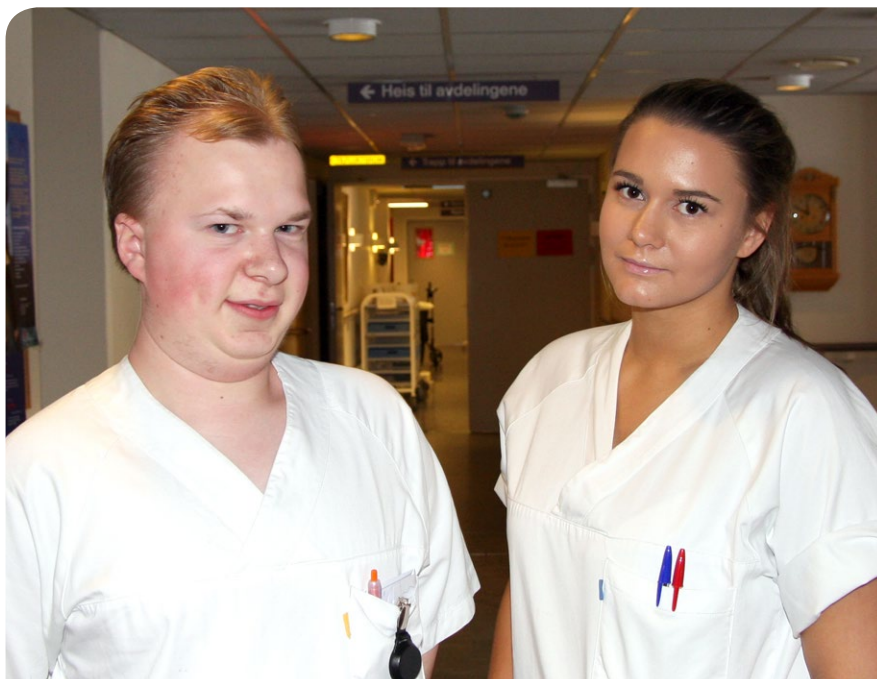
Derfor har Sentrum videregående skole i Kongsvinger tegnet partnerskapsavtaler med kommunene i distriktet. Det er også viktig å benytte seg av ordninger for hospitering.

- Fylkeskommunen stiller med vikarlønn dersom en ansatt fra bedriftene ønsker å være sammen med meg på skolen en uke. Det samme gjelder om jeg ønsker å hospitere ute i bedrift, noe jeg gjør et par ganger i året. Det er viktig. Det handler om å være på hverandres

arenaer. De samme ordningene gjelder i hele landet, opplyser Glasø.

Sentrum videregående skole samarbeider med seks kommuner i Hedmark, og Sør-Odal har helt fra starten utmerket seg som spesielt positive til lærlinger.

Der andre kommuner av samme størrelse tok i mot én lærling, åpnet Sør-Odal for syv. Kari Glasø endrer seg over kommuner med 5-6 000 innbyggere som bare vil ta i mot én lærling. Hvordan skal de klare å rekruttere helsefagarbeidere, spør hun seg.

Ensom hane i flokken

Thomas Køien og Tina Stenmark er lærlinger ved Sør-Odals alders- og sykehjem. Thomas er første gutt som er helsefaglærling ved sykehjemmet.

- Det er på tide at det kommer noen flere karer inn i dette yrket, det trengs. Jeg forstår ikke hvordan de søte, nette pleierne klarer de tunge løftene, sier han.

- Du ser det på pasientene, de synes det er stas at vi har fått inn en gutt. Men jeg kan tenke meg at det er slitsomt å være mann her av og til, kommenterer Tina og Thomas forstår med en gang hva hun sikter til:

- Det går stort sett greit, men som eneste kall har jeg ingen andre å støtte meg på når det blir litt vel mye kakling...

er i en situasjon som kan være vanskelig å forstå fra utsiden. Samtidig som behovet for helsefagarbeidere er regnet som høyt i framtiden, så er et mindretall av stillingene som utlyses i kommunene i dag fulltidsstillinger. Det gjør det mindre attraktivt å satse på yrket.

- Velg fagskole i stedet for påbygg

Tina Stenmark er ikke like sikker som Thomas Køien på hva hun ønsker å gjøre framover. Hun vurderer å ta mer utdanning etter læretiden.

- Jeg kommer til å gå tilbake til skole, kanskje bli sykepleier eller bygge på med fagskoleutdanning til barnepleier, men jeg vurderer å jobbe et år først.

- Det lønner seg å jobbe litt. Jeg hadde veldig utbytte av det, for da får du erfaring, kommenterer Gulbrandsen.

Hun har tatt fagskoleutdanningen Helse, aldring og aktiv omsorg. Den får hun god bruk for ved den skjermede demensavdelingen hun jobber i.

Lærlingene er veldig positive for Sør-Odal, mener Morten Einarsrud og Eva Wessel.

- Jeg har mest lyst til å bli barnepleier, men sykepleiere overtar for tiden ganske mye for det yrket, svarer Stenmark.

- Vi kommer til å trenge flere helsefagarbeidere enn sykepleiere framover, tror Wessel som råder lærlingene til å ta videreutdanning i stedet for påbygg.

Einarsrud er enig:

- Det er attraktivt å ha fagarbeidere som har akkurat den spisskompetansen du trenger. Fylkesmannen lyser ut kompetansemidler, så man kan få hjelp til å ta fagskoleutdanning samtidig som man er i arbeid. Det er en gulrot. Slik er det lurt å tenke, tror jeg.

Tre av fire har blitt værende i yrket

I syv år har gått siden fagbrevet var i boks. Hva gjør de fire helsefagpionerene i Sør-Odal kommune i dag?

I 2008 kom første kull med fire helsefaglæringer til Sør-Odals alders- og sykehjem. De hadde tatt sjansen på å velge en splitter ny helsefagutdanning. Etter to år i lære var de klare for arbeidslivet. Syv år senere er tre av fire fremdeles i yrket.

Kullet med lærlinger er imidlertid ikke helt representativt. For på landsbasis ser tallene noe annerledes ut, i følge Håkon Høst i forskningsinstitusjonen NIFU.

- Drøyt halvparten, 55 prosent, av nyutdannede helsefagarbeidere antas å være i en helsefagarbeiderstilling ett år etter læretiden, mens 25 prosent er i annet arbeid. Rundt 15 prosent er i utdanning, mens 7 prosent står utenfor arbeid og utdanning.

Dersom dette kullet med lærlinger hadde representert normalen, skulle bare to av fire fortsatt innenfor faget de hadde utdannet seg i.

Både Hanne Nysveen og Lene Stensby måtte starte i deltidstillinger. Det er svært vanlig, forteller Høst.

- De siste tallene vi har viser at rundt 20 prosent får heltidsstilling i løpet av ett år.

Alle tre helsefagarbeidere er nå i faste, store stillinger, og to av dem har fulltid. Det er vanlig at andelen med heltid øker, men ikke til mer enn rundt 40 prosent etter fem år, forklarer Høst. I alle fall brukte heltidsandelen å øke med årene etter utdanning. De siste tallene fra 2014 kan være tegn på en bekymringsfull utvikling.

- I tidligere tall har vi sett en økning med rundt ti prosentpoeng med heltid etter to år, og ytterligere ti til i overkant av 40 prosent med heltid etter fem år. For senere kull har det imidlertid ikke vært noen økning i heltidsandelen fra to til fem år. Trolig fortsetter stillingsandelene likevel å øke gradvis med ansienniteten, sier Høst.

- Men det ser ut til å ha blitt vanskeligere - ikke lettere - å få heltidsstilling for helsefagarbeidere.

«Jeg jobber i dag som verneassistent i rusomsorgen i Oslo kommune, på et omsorgssenter som har alkoholikere og de som er i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) som målgruppe. Her har jeg jobbet siden 2011. De tre første årene var jeg ringevikar før jeg fikk fast stilling. Nå jobber jeg fulltid.»

LENE STENSBY

«Jeg jobber fremdeles ved Sør-Odals alders- og sykehjem, for tiden ved en skjermet demensavdeling i full stilling. For noen år tilbake tok jeg fagskoleutdanningen Helse, aldrig og aktiv omsorg. Nå videreutdanner jeg meg i velferdsteknologi.»

UNNI KRISTINE GULBRANDSEN

«Jeg var så heldig at jeg fikk jobb som helsefagarbeider med en gang etter læretiden på Skyrud demenssenter som ligger i Kongsvinger. Jeg begynte i 60 prosent stilling. Nå har jeg nesten 86 prosent, og er snart i mål med å få full stilling.»

HANNE NYSVEEN

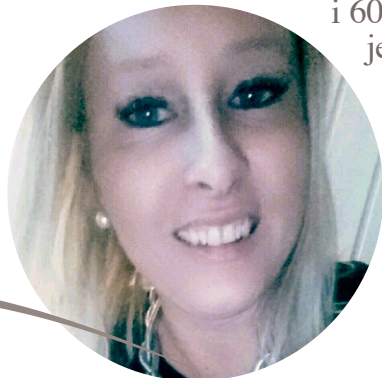

Foto: Lars Fogelstrand

Fagskole

Fagskoleutdanning på deltid

Studiestart høsten 2017 - kan kombineres med full jobb!

Opptakskrav: Helsefagarbeider / Hjelpepleier

- Psykisk helsearbeid
- Rehabilitering
- Miljøarbeid innen rus
- Kreftomsorg

For informasjon og påmelding:

www.folkeuniversitetet.no/helsefagskole

Fagskoleutdanningen er godkjent av NOKUT

- kunnskap gir muligheter

Folkeuniversitetet
Sør-Øst

HORDALAND HELSEFAGSKOLE

HORDALAND FYLKESKOMMUNE

Lyst på fagleg utvikling, nye utfordringar og auka kompetanse?

Då er helsefagskulen noko for deg; ei praktisk, yrkesretta og høgare utdanning som byggjer på relevant helsefagleg opplæring / fagbrev eller tilsvarende realkompetanse.

1-årige deltid / nettstøtta tilbod over 2 år
NOKUT-godkjente

- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Rehabilitering
- Spesialreinhald og steriltforsyning
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Kreftomsorg og lindrande behandling
- Livsstils- og kroniske lidningar
- Rus- og avhengigheitsproblematikk

Lærestader

Helsefagskolen driv desentralisert og har desse godkjente lærestadene; søknaden avgjer kvar utdanningane vert igangsette: Bergen /Nordnes, Fitjar, Fusa, Knarvik, Kvinnherad, Odda, Stend, Stord, Voss.

Søknadsfrist: 15. april

Hordaland helsefagskole tar opptak gjennom www.vigo.no, men sjølv dokumentasjonen skal sendast skulen direkte.

Kontakt

HORDALAND HELSEFAGSKOLE

Epost: helsefagskole@hfk.no

Web: <http://www.hordaland.no/fagskole>

Telefon: 56580900

Praksiskandidatordningen **BØR ENDRES**

De fleste voksne som blir helsefagarbeidere går veien via praksiskandidatordningen. Full praksistid er fem år. Hva da, om du bare får jobbe i 25 prosent?

Tekst: **Ann Beate Grasdalen**

Marta Reggestad jobber med å hjelpe voksne som ønsker å bli helsefagarbeidere til å navigere gjennom det kompliserte regelverket som gjelder for voksenopplæringen. Er du ungdom står utdanningsløpet klart: To år på skole, og to år i lære.

Er du voksen med allsidig arbeidserfaring, eller har du andre utdanninger i bagasjen? Da kan veien fram til fagbrevet være mer komplisert.

5 år praksis

De fleste voksne som har lang yrkeserfaring og er i arbeid velger praksiskandidatordningen, forteller Reggestad, selv om skolebank og læretid også er en mulighet.

- En praksiskandidat må kunne dokumentere 60 måneder med praksis og bestå en tverrfaglig eksamen. Deretter kan man melde seg opp til fagprøve og bli helsefagarbeider.

60 måneder tilsvarer fem år. Lengden skyldes at om man ikke går det vanlige utdanningsløpet, så må man kunne dokumentere 25 prosent lengre praksistid, altså fem år i praksis skal kompensere for fire år med ordinær utdanning. Det er en ordning som gjelder alle lærefag.

For å bli praksiskandidat må du være i et arbeidsforhold til arbeidsgiver som kan gi deg relevant praksis. Men hva om du bare får jobbet deltid?

Marta Reggestad jobber som prosjektleder i «Jeg vil bli helsefagarbeider - med ABC til fagbrev». Hun treffer kandidater som har svært små faste stillinger hos sin arbeidsgiver.

- Utfordringen er at de som jobber uten helsefaglig utdanning innen helsefeltet i dag ofte har små stillinger, eller kun er tilkallingsvikarer. Den faste stillingen kan variere fra 13 prosent og oppover. Noen har også store stillinger, men det er et fåtall. Det fører til at det tar veldig, veldig lang tid for å dokumentere 60 måneder praksis. Hvis du har 25 prosent stilling og skal ha 60 måneder, så tar det 20 år!

- Hvordan reagerer de som får høre at de må ha praksis i 20 år før de blir ferdige?

- «Da er jeg pensjonist før jeg er ferdig.» Det kan være fristende å gi opp, så vi forsøker å hjelpe. Vi sier at all praksis teller. Du må markedsføre deg på arbeidsplassen og sørge for at du får jobbet mer. Vi motiverer dem til å gjennomføre en realkompetansevurdering, se på hva de har av tidligere kompetanse som kan telle og undersøke tidligere utdanning.

Deltid skaper trøbbel

Andelen lave stillingsstørrelser er et særtrekk ved helsevesenet. I bransjer der normen er heltidsarbeid, finnes ikke de samme utfordringene med ordningen. Ikke alle er forberedt på hvordan dette fungerer for de setter i gang.

- Men jeg har jo jobbet i mer enn fem år, sier noen. Så forteller jeg at dokumentasjonen viser at du ikke har jobbet mer enn 40 prosent i gjennomsnitt. Da gjenstår fremdeles mye for å nå praksiskravet.

Hva med kvaliteten?

Reggestad mener ordningen er for dårlig tilpasset forholdene i helse- og omsorgs-

Marta Reggestad, ønsker å endre praksiskandidatordningen.

FEM KORTE OM ABC TIL FAGBREV

- Tilpasser opplæringen til deltakers forutsetninger og livssituasjon, og gir oppfølging hele veien fram til fagbrev
- Krever at deltaker har arbeidsavtale i kommunehelsetjenesten og at arbeidsgiver godkjenner deltakelsen
- Opplæringen er en kombinasjon av samlinger, nettbasert undervisning og veiledet praksis
- Undervisning er gratis for deltaker.
- Arbeidsgiver kan søke om opplæringsmidler fra fylkesmannen

sektoren. Problemene med å få tilstrekkelig praksis er én ting. Kvaliteten på praksisen er annen.

Praksisen skal i teorien dekke de fleste målene i læreplanen i helsearbeiderfaget, men ordningen kvalitetssikrer ikke praksisen. Man kan for eksempel bare jobbe nattevakt og få svært ensidig arbeidserfaring, og lite veiledning og opplæring gjennom fem år med praksis.

- Man bør se på hva slags opplæring en praksiskandidat faktisk gjennomfører, synes Marta Reggestad.

- Hvis de har veiledet praksis, så bør det gå an å bli raskere ferdig.

Hun mener også godskrivningen av allerede tilegnet kompetanse ikke fungerer godt nok. Kompetansesenteret har siden 2011 hjulpet nærmere 600 kandidater på veien til fagbrev.

- Ofte har vi voksne som ikke får godskrevet kunnskaper de har fra arbeidslivet og tidligere skolegang. For eksempel en som har studiekompetanse, og som har gått ett eller to år på sykepleierutdanning må likevel dokumentere 60 måneder med praksis.

Veiledet praksis

Hun mener en bedre løsning er å tilrettelegge for teoriundervisning og veiledet praksis for alle voksne som tar utdanningen mens de er i arbeid. I dag er dette et tilbud som gis gjennom prosjektet Marta Reggestad jobber i. Alle deltakere får veiledet praksis på arbeidsplassen der det sørges for at man gjennomgår alle målene som kreves, og ordningen er ikke ressurskrevende. Kompetansesenteret har bare fire årsverk til disposisjon.

- Da får du et voksenopplæringsløp der hele utdanningen er kvalitetssikret. Da vet man at alle har vært igjennom det de skal

Veien fram til fagbrevet kan være lang og uoversiktlig for en praksiskandidat. Reglene kan være stivbente og lite tilpasset en helsesektor med deltidsansatte. Med teoriundervisning og veiledet praksis kan opplæringen bedre tilpasses den enkelte, påpeker Marta Reggestad.

når de melder seg opp til fagbrevet. Man får også refleksjonsdelen i utdanningen mye mer inn, det handler både om kunnskap, ferdigheter og gode holdninger, forklarer hun.

«Jeg vil bli helsefagarbeider - med ABC til fagbrev» er et prøveprosjekt nedsatt av Helsedirektoratet. De er i sitt sjette år og begynner å få god struktur på opplegget, i følge Reggestad. De tilrettelegger undervisning og veiledning under praksis, og alle får en opplæringsplan som tar hensyn til

den kompetansen de har fra før, både på det praktiske og teoretiske. Dessuten hjelper de deltakerne med å finne den beste veien til fagbrevet. For noen kan det for eksempel bety å ta realkompetansevurdering, for andre privatisteksamen i enkelte fag eller læretid.

Så langt har 157 deltakere bestått fagprøven. Gjennomføringstid varierer fra i overkant av ett år til fire år, med et snitt på 28 måneder. Alle deltakere må ha arbeidsavtale i kommunehelsetjenesten før start.

Helsefagarbeidere
i Delta

Helsefagarbeidere i Delta mener:

«Vi er bekymret for at arbeidsgiver ikke ser nytten av å prioritere voksne under utdanning for ekstravakter inntil de er ferdig utdannet. De voksne som har startet helsefagutdanning er topp motivert og blir i yrket.»

Foto: Shutterstock

Vi utdanner mennesker Norge trenger

YRKESRETTET HØYERE UTDANNING

Kjekt å vite for praksiskandidater

- For å fullføre som praksiskandidat kreves 60 måneder praksis, fullført tverrfaglig eksamen og fagprøve.
- Fellesfag og programfagene på VG1 og VG2 og prosjekt til fordypning gir 24 måneders fratrekk på praksistiden.
- Et årsverk må bestå av minimum 1400 arbeidstimer. Det vil si at en stillingsstørrelse på minimum 80 prosent teller som fulltid.
- Man kan ikke redusere praksistiden ved å jobbe mer enn 100 prosent.
- Den tverrfaglige eksamen arrangeres to ganger i året. Man er selv ansvarlig for å melde seg opp som privatist.

Se våre helsefaglige studietilbud på www.fagskolene.no

OSLO | PORSGRUNN
GJØVIK | FREDRIKSTAD
HORTEN | KONGSBERG

Nå er det tid for å **SØKE OPPTAK PÅ FAGSKOLE**

Fra 1. mars til 15. april er det opptak ved mange fagskoleutdanninger. Her er ti spørsmål du bør stille arbeidsgiver, skolen og deg selv før du bestemmer deg

10 spørsmål du bør stille før du velger fagskoleutdanning

Spør arbeidsgiver: Hvilken kompetanse er det behov for på min arbeidsplass?

Spør arbeidsgiver: Hvilke karrieremuligheter får jeg på arbeidsplassen med den aktuelle fagskoleutdanningen?

Spør deg selv: Samsvarer mine interesser med arbeidsplassens behov?

Spør deg selv: Er jeg i en livssituasjon som gjør det mulig for meg å studere de neste to årene?

Undersøk med kommunen og på internett: Hvilke skoler finnes i nærheten av meg, og hvilke muligheter har jeg innen fjernundervisning?

Spør skolen: Får jeg studieavgiften dekket gjennom fylkeskommunen?

Spør arbeidsgiver: Hvordan kan vi samarbeide for å gjøre plass til studier i min arbeidshverdag?

Spør skolen: Hvordan skal praksisperioden gjennomføres, intern eller eksternt, sammenhengende eller delt opp i kortere perioder?

Spør arbeidsgiver: Kan dere tilrettelegge slik at jeg beholder full lønn under praksisperioden?

Spør arbeidsgiver: Kan jeg få betalt permisjon for undervisningsdager og eksamener

Nå satses det på fagskolen

Fagskoleutdanning er i vinden for tiden. En Stortingsmelding på tampen av fjoråret viser at politikerne ønsker å sette inn støtet for å gjøre fagskolene attraktive. Målet er å gjøre fagskoleutdanningene mer attraktive som et fullverdig yrkesrettet alternativ til universitets- og høyskoleutdanninger. Det er gode nyheter for helsefagarbeidere, hjelpepleiere og omsorgsarbeidere som ønsker fagutvikling.

Blant endringene som foreslås

- Å endre betegnelsen fagskolepoeng til studiepoeng
- Bedre overgangsordninger fra fagskole til universitet og høyskole
- Nytt opptakssystem som skal gi bedre oversikt over tilbudet

VISSTE DU AT...

...fra 1. august i år gir 60 fagskolepoeng rundt 20 000 ekstra i årslønn. 60 poeng tilsvarer ett år med fulltidsstudier.

Foto: Anne C. Eriksen

Fagskoleutdanninger for helsefagarbeidere

Fagskoler innen helsefag er i all hovedsak ettårige kurs og gir 60 fagskolepoeng. De fleste studenter gjennomfører kursene på deltid ved siden av å være i jobb, og vanligvis over to år.

- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Demensomsorg og alderspsykiatri
- Utviklingshemning og aldring
- Psykisk helsearbeid
- Psykisk helsearbeid og rus
- Miljøarbeid rettet mot mennesker med funksjonsnedsettelse
- Tverrfaglig miljøarbeid
- Kreftomsorg og lindrende pleie
- Barsel- og barnepleie
- Livsstils- og kroniske sykdommer
- Rehabilitering
- Veiledning

Les mer om utdanningene på [www. Helsefagarbeidere.no](http://www.Helsefagarbeidere.no), se «Videreutdanninger» nederst på siden.

FAKTA OM FAGSKOLER

Det er 94 fagskoler spredt over hele landet, med litt over 15.000 studenter. Fagskoleutdanning er høyere yrkesutdanning og et alternativ til universitets- og høyskoleutdanning.

Utdanningene er korte og praksisnære (0,5-2 år). Bygger oftest på fag- eller svennebrev eller yrkeskompetanse, men også på generell studiekompetanse.

Fagskolene tilbyr et bredt spekter av fag, der tekniske fag og helse- og sosialfag er de fagområdene som har flest studenter.

Kilde: Kunnskapsdepartementet

VISSTE DU AT

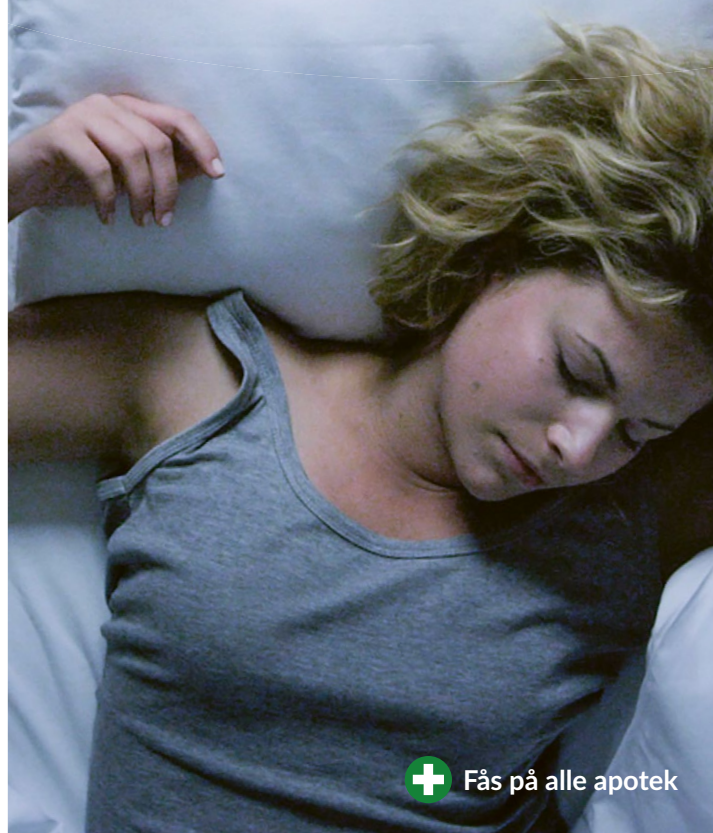
... du kan søke om Delta-stipend for utdanningsstøtte?

Søk om støtte til

- Kurs – og semesteravgift og eksamensgebyr
- Utgifter til relevant studiemateriell som lærebøker, arbeidstøy og kopiavgifter
- Utgifter til realkompetansevurdering
- Videregående utdanning
- Reiseutgifter

Les mer på [www. delta.no/medlemsfordeler/stipend-fra-delta](http://www.delta.no/medlemsfordeler/stipend-fra-delta)

Sliter du med å koble ut tankene når du skal sove?

 Fås på alle apotek

Sedix™ - et legemiddel med beroligende effekt.

[Les mer på sedix.no](http://www.sedix.no)

Sedix™ (*Passiflora incarnata*). Reseptfritt legemiddel. Mot uro: 1-2 tabl. morgen og kveld. Lette innsovning: 1-2 tabl. ½ time før leggetid. For personer over 12 år. Anbefales ikke for gravide og ammende, samt ved samtidig bruk av andre beroligende medisiner. Bruksområdet for et tradisjonelt plantebasert legemiddel er utelukkende basert på lang brukstradisjon. Oppbevares utilgjengelig for barn. Les pakningsvedlegget før bruk.

Sana Pharma Medical AS | Enebakkveien 117 A, 0680 Oslo | Tlf: 21 95 07 40
E-post: post@sanapharma.no | www.sanapharma.no

Studier innen helse- og oppvekstfag

- Demens og alderspsykiatri
- Helse, aldring og aktiv omsorg
- Hverdagsmestring
- Helseadministrasjon
- Miljøretta miljøarbeid knytta til mennesker med utviklingshemming
- Oppvekstfag
- Oppvekstfag; Barn med særskilte behov
- Språk, flerspråklighet og flerkulturell kompetanse i barnehagen (med forbehold om Nokut-godkjenning)
- Psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Sterilforsyning
- Flerkulturell kompetanse og forståelse (med forbehold om Nokut-godkjenning)

*Alle studiene er på deltid og kan kombineres med jobb. Studiene er gratis, kun semesteravgift. Mer informasjon om studiene på hjemmesiden. **Søknadsfrist 15.4.2017***

Oslo kommune

AKERSHUS
fylkeskommune

4 ulike studiesteder: Oslo (Økern), Bærum (Rud), Bjørkelangen og Strømmen

VESTFOLD
fylkeskommune

www.vfk.no

Kompetanse for fremtiden Ta fagskoleutdanning!

Er du helsefagarbeider eller tilsvarende og ønsker mer kompetanse?

Fagskolen i Vestfold tilbyr utdanning i
 - Helse, aldring og aktiv omsorg
 - Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Studiene gir 60 fagskolepoeng og går på deltid over to år. Det er en skoledag per uke. I tillegg er det lagt til rette for veiledning på skolen eller over nett en dag hver uke. Utdanningene er gratis.

Studiested: Horten
 Søknadsfrist: 15. april

Du finner mer informasjon og peker til elektronisk innsøknning på <http://www.fiv.no/> eller kontakt avd. leder Agnes Brønstad, mob: 922 82 401, epost: agnesb@vfk.no.

Nyhetsbrev for høgskoleutdannede

Er du sykepleier, vernepleier, barnepedagog eller sosionom?
Da vil du snart få et nyhetsbrev fra Delta spesielt beregnet på høgskoleutdannede.

Tekst og foto: **Ann Beate Grasdalen**

Jette Dyrnes, Elise Dyrnes (sosialpedagog), Haide Østreng (sosionom) og Bjørn Harald Iversen (vernepleier) er enige om at det finnes mange tema som interesserer på tvers av profesjon. Hvordan håndtere potensielt farlige situasjoner på arbeidsplassen og prinsippene for avvikshåndtering er to av dem.

Bjørn Harald Iversen er primus motor for å etablere et tverrfaglig medlemstilbud med bakgrunn i høgskoleprofesjoner innen helse-, oppvekst- og sosialfag. Seks ganger i året skal alle sykepleiere, vernepleiere, barnevernspedagoger, sosionomer og andre med treårig høgskoleutdanning innenfor disse fagfeltene motta et nyhetsbrev.

- Vi tror at det finnes en del temaer som er interessante på tvers av fagprofesjon, sier Iversen som sammen med Jette Dyrnes har invitert Haide Østreng og Elise Dyrnes til å delta på møte for å diskutere hvilke tema nyhetsbrevene bør ta opp.

- Det er viktig å ha et eget tilbud for høgskoleutdannede, synes Elise Dyrnes. Hun er sosialpedagog og jobber i barne-

verntjenesten med oppfølging av fosterhjem i Tønsberg kommune.

Haide Østreng er sosionom og jobber i sosialtjenesten i NAV med rus og psykisk helse i Oslo. De ønsker begge å være med på å påvirke medlemstilbudet i Delta og inspirere til fagutvikling. Invill Sjuve som er sykepleier deltar også i gruppa, men kunne ikke være med på dette møtet.

- Intensjonen med nyhetsbrevene er å gi små drypp med faginformatjon. Ikke alle kan prioritere å oppdatere seg kontinuerlig, og det er vanskelig å være «på» hele tiden. Slik kan vi bidra til fagutvikling, utdyper Iversen.

Jette Dyrnes er glad for å kunne samarbeide med Bjørn Harald Iversen om et medlemstilbud for høgskoleutdannede. Dyrnes er

leder for Helsefagarbeidere i Delta der en andel av medlemmene har bachelorutdanning. Iversen er leder for Vernepleierforbundet.

Gruppa diskuterte aktuelle tema å skrive om. Blant forslagene var sikkerhet på arbeidsplassen. Det er et tema som går på tvers av profesjoner, er de enige om.

For å motta nyhetsbrevet må du stå registrert med profesjonen din i Deltas medlemsregister. Mange medlemmer står ikke registrert med profesjon, informerer Iversen, som oppfordrer alle med høgskoleprofesjon til å undersøke via «min side» på Deltas nettsider, eller kontakte Delta Direkte.

Det er også mulig for andre yrkesgrupper å abonnere på nyhetsbrevet ved å henvende seg til Delta Direkte.

Jobb i det offentlige GIR TRYGGE PENSJONSVILKÅR

Jobber du i det offentlige har du en trygg og forutsigbar pensjon. Men det finnes også ulemper sammenlignet med ordningene for private arbeidstakere.

Tekst: **Jan Pieter Groenhof**, forhandlingsjef og leder for arbeidslivsavdelingen i Delta

Pensjon er det du skal leve av når du blir pensionist. Tjenestepensjon er det som settes til side fra arbeidsgiver for at du skal få mer i pensjon enn bare folketrygd. I privat sektor har mange i arbeidslivet fortsatt bare lovbestemte minimumssatser. Obligatorisk tjenestepensjon med to prosent innskudd er bedre enn ingenting, men den holder ikke til en økonomisk trygg alderdom.

De fleste kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med tilknytning til offentlig sektor har inngått avtale om offentlig tjenestepensjon for sine ansatte hos KLP. Arbeidsgivere betaler mesteparten av utgiftene til pensjonsordningen. Tariffavtaler på disse områdene sikrer at det skal være offentlig tjenestepensjon, og at den ikke kan svekkes eller sies opp uten videre.

+ Trygt å bytte arbeidsgiver

Statens Pensjonskasse og de kommunale/fylkeskommunale pensjonskassene har også offentlig tjenestepensjon. En overføringsavtale om tjenestepensjonsrettigheter skal sikre at du ikke taper pensjon på å skifte til en annen arbeidsgiver innen offentlig sektor. Det er ingen selvfølge i privat sektor at du kan bytte arbeidsgiver uten å tape pensjon. Stort sett blir det enten ekstra kostnader eller mye arbeid for å ta vare på pensjonen på en god måte. Det slipper du når du bytter til en annen arbeidsgiver med offentlig tjenestepensjon. Da ordnes dette for deg.

Det at fagforeningene i offentlig sektor er solide, gjør at tjenestepensjonen din ikke blir tatt bort over natten uansett hvem som sitter ved roret. Det er ikke sikkert at de alltid kommer til å se ut akkurat som i dag, men de som jobber i fagforeningene kommer ikke til å være med på endringer som gjør livet surt for pensjonister i fremtiden.

+ Tariffavtalen garanterer

I privat sektor har ansatte stort sett ingen garanti for fremtidens pensjonsopptjening. Det som er tjent opp fra før skal arbeids-

takerne uansett ha med seg, men hva hvis arbeidsgiver får det for seg at pensjonen blir for dyr å betale? Hvis ikke fagforeningen har på plass en tariffavtale om pensjon blir det fort opp til arbeidsgiver å bestemme selv. De færreste av oss har arbeidskontrakter som garanterer pensjonen.

+ Er livsvarig

Offentlig tjenestepensjon er livsvarig. Rett nok er den blitt lavere enn den var fordi vi alle må forventes å leve lenger, men pensjonen opphører først når du faller fra. Særlig for

SAMMENLIGNET MED PRIVATE PENSJONSORDNINGER, SÅ ER DETTE POSITIVT MED OFFENTLIG TJENESTEPENSJON:

- Den offentlige tjenstepensjonen gir bedre betingelser enn mange av de vanlige private pensjonsordningene
- Pensjonsbetingelsene er beskyttet gjennom tariffavtaler
- Du kan bytte offentlig arbeidsgiver uten å risikere pensjonstap
- Du får livsvarige utbetalinger
- Den gir like god pensjon til kvinner og menn med lik opptjening
- 30 år i arbeid gir full opptjening

... MEN DETTE KAN VÆRE NEGATIVT:

- Jo høyere pensjon gjennom folketrygden, desto lavere offentlig tjenstepensjon
- AFP-ordningen er mindre fleksibel

Jan Pieter Groenhof i Delta forklarer

Foto: Shutterstock

deg som er kvinne og som lever lenger enn menn kan det være viktig. Hovedutfordringen for innskuddspensjon i det private er at du ikke får den utbetalt hele livet. Som regel utbetales den over 10-15 år, mens den offentlige er livsvarig.

+ Gir ikke mindre til kvinner

Det snakkes ofte om forventet levealder i avisene, men du må regne med (i hvert fall

i gjennomsnitt) å bli eldre enn som så. Ikke bare øker forventet levealder etter hvert som årene går, men du som nærmer deg pensjonsalder har allerede fått en høyere forventet levealder enn snittet – siden en del av de som trakk snittet ned falt fra i ung alder. Offentlig tjenstepensjon gir ikke mindre til kvinner per år fordi de lever lenger.

+ Gir full opptjening etter 30 år

I offentlig tjenstepensjon holder det å jobbe i 30 år for å få full opptjening. Da har du 30/30-deler av full pensjon. Går du ut av offentlig ordning før du pensjonerer deg, kan det blir regnet annerledes. Da kan 30/30-deler i verste fall bli til 30/40-deler. Det kan det være verdt å sjekke ut.

- Reduseres av folketrygden

Offentlig tjenstepensjon blir samordnet med pensjonsutbetalinger fra folketrygden før ytelsene kommer til utbetaling. Folketrygden blir alltid utbetalt i sin helhet, og tjenstepensjonen blir redusert jo høyere folketrygden er. De aller fleste private pensjonsordninger avkortes ikke av folketrygden.

Dette har fått noen spesielle utslag som det kan være verdt å være klar over. De som har full opptjening og jobber etter 67 mister offentlig tjenstepensjon for hvert år, og ikke er det slik heller at du kan regne

med å få tilsvarende mye igjen fra folketrygden. Arbeidstaker som har bidratt med 2 prosent av lønnen til tjenstepensjonen hele livet risikerer i verste fall å ikke få noe igjen. Det samme gjelder noen av de aller lavest lønnede i samfunnet. Dette er sider av offentlig tjenstepensjonsordninger som ikke er så heldig.

For seniorer kan løsningen være å arbeide på senioravlønning. For en del av de lavere lønnede er det ikke utenkelig at en privat ordning, som en hybridordning med høye innskuddssatser, kunne gitt bedre pensjon. Det er noe av bakgrunnen for at hybridpensjonen etter hvert får fotfeste i en del tariffområder. Den er også livsvarig.

- Dårligere AFP-ordning

AFP-ordningen i offentlig sektor er kanskje heller ikke så god og fleksibel som den kunne vært. Offentlig ansatte har en ganske god førtidspensjonsordning, som gir rett til å gå av fra 62 år uten at alderspensjonen blir mindre. Men hvis du ikke bruker muligheten, får du heller ikke noe ut av den. Hvis du er 67 år og fortsatt jobber, har du gitt fra deg hele fordelen – med privat AFP ville du kunne tatt med fordelen som et livsvarig tillegg. I privat sektor mister du, med andre ord, ikke oppspart pensjon om du har lyst til å jobbe lenger.

Har du spørsmål om din pensjon? Ring Delta Direkte 02125

Velferdsteknologi i praksis

AKTIVITETSTAVLEN «TOUCH & PLAY»

I dag står TV-er i oppholdsrommene i bofelleskap og eldreinstitusjoner. I framtiden vil de kanskje bli erstattet med mer allsidige berøringstavler.

Tekst: **Ann Beate Grasdalen**

På Sandetun pleie og rehabilitering har de fått et nytt verktøy for å aktivisere beboerne. Sykehjemmet i Sande i Vestfold er første eldreinstitusjon i Norge som tester aktivitetstavlen «Touch & play». Tavlen er et verktøy for å gjennomføre ulike aktiviteter, både fysiske og kognitive, forklarer Stine Haslestad som er ergoterapeut og prosjektleder for velferdsteknologi i kommunen.

- Man kan for eksempel trene balanse, koordinasjon, hukommelse og sosialt samspill ved å ta i bruk ulike spill, slik som tre på rad, kaste ball på tavlen og sprekke ballonger, noe som krever øye-håndkoordinasjon.

Tavlen kan også spille av film og musikk, og vise bilder. Den er koblet til internett, og nytt innhold kan enkelt lastes inn fra Youtube, aviser, NRK, Spotify og så videre.

- Vi har lagt inn gamle bilder fra Sande kommune, og sanger og filmer som setter i gang gode samtaler og engasjement, forteller Haslestad.

Robust skjerm

Tavlen kan sammenlignes med en Smarttelefon eller nettbrett som også er teknologi basert på berøringsskjerm, men med en viktig forskjell: Denne tavlen er svært solid og går ikke i stykker ved hardhendt bruk.

- Tavlen er robust, man kan til og med kaste baller på den, eller slå med en stokk, opplyser Kristin Helen Roll.

Roll er økonom og skal undersøke hvilken nytte institusjoner, slik som Sandetun syke-

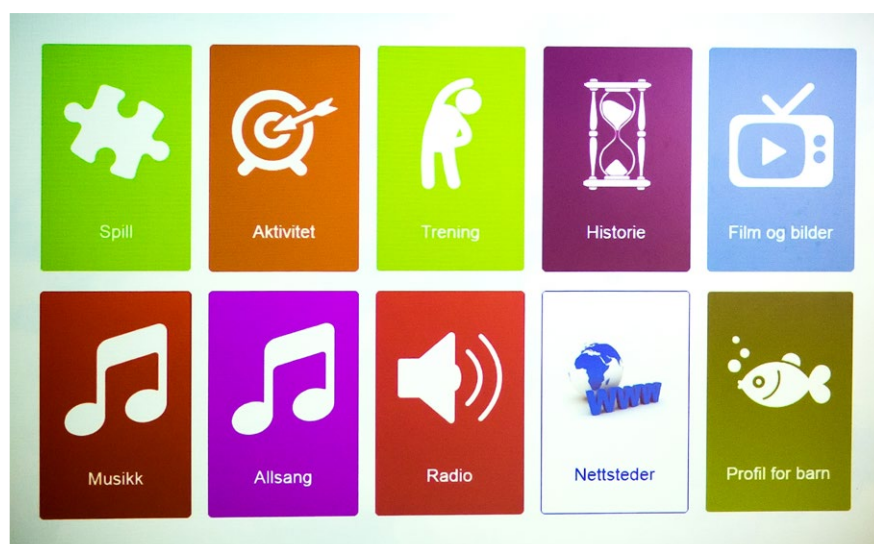
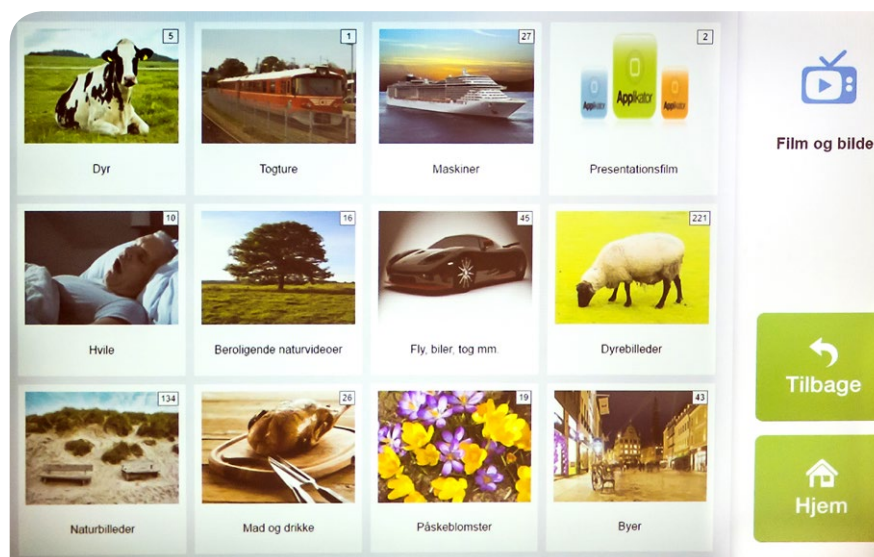

Foto: Anne C. Eriksen

«TOUCH & PLAY»

Aktivitetstaven «Touch & play» skal bidra til økt trivsel og forbedre motoriske og kognitive funksjoner. Et forskningsprosjekt pågår ved Høgskolen i Sør-Øst Norge for å dokumentere effekten. Resultatene vil foreligge våren 2018

Stine Haslestad er utdannet ergoterapeut og jobber som prosjektleder for velferdsteknologi i Sande kommune.

Kristin Helen Roll er økonom og professor ved Høgskolen i Sørøst. Hun skal undersøke om nytten ved å investere i en aktivitetsskjermer er større enn kostnadene.

hjem, har av å investere i teknologien. Hun jobber ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Effekten skal undersøkes på tre ulike måleparametre, forklarer hun.

- Vi ser på trivsel, om de eldre har det bedre, på kognitiv kapasitet som blant annet handler om forståelse og hukommelse, og vi ser på fysisk kapasitet, om de blir sprekere av å holde på med spillene.

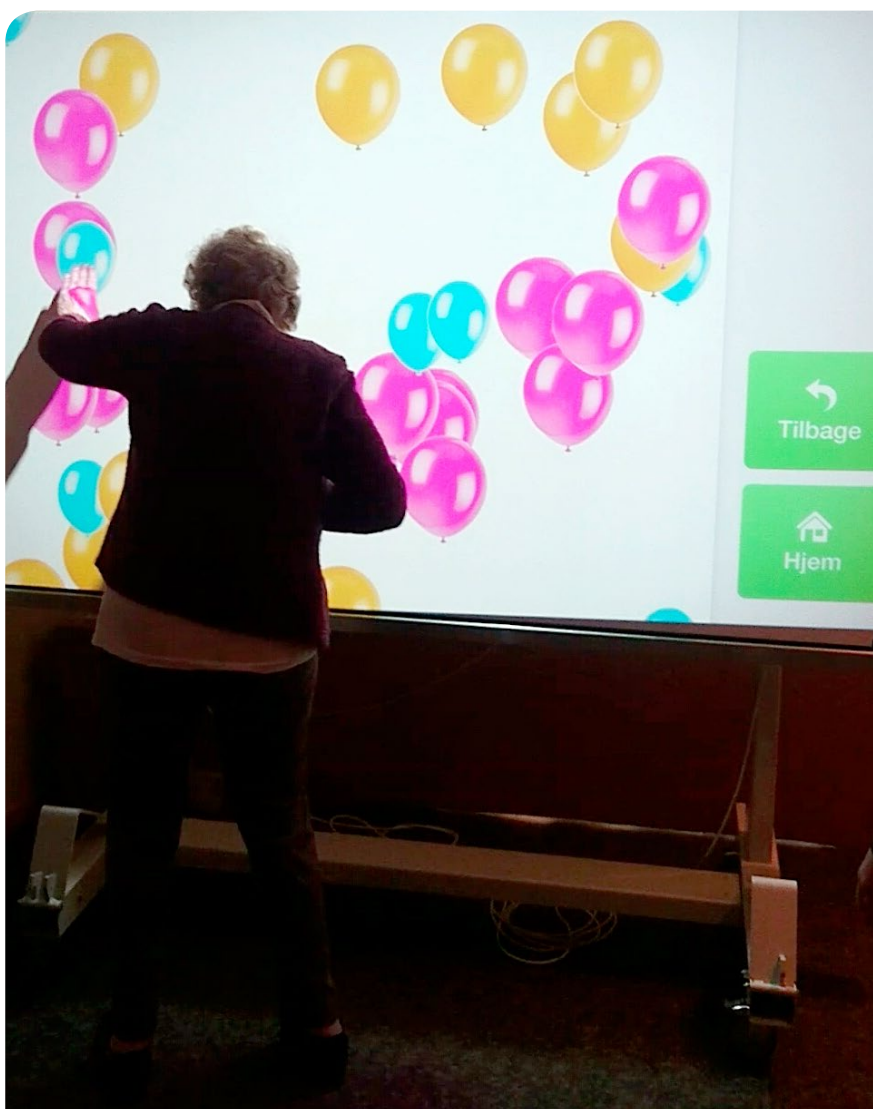
- Det er et lite prosjekt i forsknings-sammenheng, men vi tror det kan bli viktig. Det kan brøyte vei for at andre institusjoner kan ta i bruk lignende verktøy, sier Kristin Helen Roll.

Aktivitetstavlen står til vanlig plassert i et bofellesskap for personer med demens. Det er en stor skjerm på 90 tommer, altså 183 cm i bredden og 137 cm i høyden. Den står på hjul og kan flyttes til andre avdelinger ved behov. Rent teknisk er tavlen veldig enkel å bruke, bare trykke på et par knapper, så er man inne, og store ikoner viser hvor man skal trykke for å finne de ulike aktivitetene. Tavlen kan være utgangspunkt for sosiale aktiviteter, eller individuelle. Programvaren på tavlen kan dessuten overføres til nettbrett.

Dansefest i stua

Sykehjemmet har hatt tavlen i rundt tre måneder, og så langt er tilbakemeldingene fra både ansatte og brukere svært positive.

- Første kvelden endte med dansefest i stua til Elvis og gamle rockeslagere. Man har nesten følelsen av å være på konsert med den store skjermen, forteller Stine Haslestad.

Berøringstavlen er robust og tåler å bli slått hardt på. Foto: Stine Haslestad

De mest populære spillene er de som krever fysisk aktivitet, som å slå fluer og sprekke ballonger. Også slår korte revy-sketsjer godt an.

- Noen brukere hiver seg over den med en gang og sier, «Jeg bare elsker den!». Andre henger litt rundt først og observerer på avstand. De må bli litt varme i trøya først.

Blant de ansatte følger reaksjonene det samme mønsteret:

- Noen ansatte synes det er litt skummelt første gangen de tar den i bruk. Tenk om jeg ødelegger noe eller gjør noe galt? Men etter å ha testet den ut, er tilbakemeldingene så langt bare positive.

Pleierne har begynt å prøve ut mulighetene med tavlen på eget initiativ, fortsetter Haslestad. En bruker som har problemer med å sove om natten får beroligende musikk og naturbilder før sengetid. Slik kan tavlen bidra til å forhindre uønsket adferd.

Kristin Helen Roll berømmer de ansatte for å teste ut skjermen på ulike måter.

- De varierer for å se hva som gir best effekt. Hvilke aktiviteter som gir god trivsel, lengde på sesjonen, hvor hyppig en aktivitet må gjentas for å skape gjenkjennelse, når på dagen, i grupper eller alene. Dette er erfaringer som kan bli nyttige for andre senere.

- De ansatte sier at de har fått et nytt verktøy i arbeidshverdagen, konkluderer Haslestad.

Aktivitetsskjermen Touch & play forhandles av danske Applikator. Den 90 tommer store tavlen håndteres ved å berøre skjermen, enten med hendene eller via hjelpemidler som en stokk. Programvaren er enkel å forstå, med store, tydelige symboler og klare farger. Tavlen kan også tas i bruk av personer som sitter i rullestol.

Aktivitetstavlen benyttes også til underholdning for beboerne ved Sandetun pleie og rehabilitering. Foto: Foto: Stine Haslestad

VALG AV NYTT LANDSSTYRE I HELSEFAGARBEIDERE I DELTA

Valgkomiteen for denne perioden har bestått av Gro Nordtveit, Elin Ulsaker og Anders Aspheim som under vårt første møte ble utnevnt som leder av komiteen. Under prosessen har vi jobbet fra hver vår kant av landet, via epost, internett og telefon, men har også hatt arbeidsmøter på Deltas kontor i Oslo.

Første gang vi møttes var i forbindelse med Styremøtet til Helsefagarbeiderne i Delta februar 2016. Under dette møtet konstituerte vi oss. Og intervjuet alle daværende styremedlemmer med formål om å finne ut hvilken av dem som ønsket gjenvalg.

Valgkomiteen ba tidlig i prosessen om bistand fra daværende styremedlemmer til å finne gode kandidater. Det har vært god respons i flere regioner, særlig utmerket region 4 seg svært positivt.

Det har vært mange svært gode alternativ for oss å velge imellom. Valgkomiteen vil i landsmøtetalen komme med en nærmere begrunnelse for de ulike prioriteringene vi har sett på, men ønsker å takke alle engasjerte medlemmer, tillitsvalgte og ansatte i delta for hjelpen de har gitt oss.

LANDSMØTE FOR HELSEFAGARBEIDERE I DELTA

25. – 27. april 2017

Clarion Hotel & Congress,
Trondheim

Det er mulig å være deltaker på landsmøte for egen regning. Ta kontakt på forhånd, det er begrenset med plasser.

Innstilte kandidater blir invitert.

OVERSIKT OVER KANDIDATER

LEDER

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Jette Laudan Dyrnes (gjenvalg)

Alder 62 år, fra Nøtterøy. Dyrnes tok hjelpeleierutdanningen i 1979 og ble tillitsvalgt umiddelbart etterpå. Siden den gang har hun vært tillitsvalgt på flere nivå, først i Norsk helse- og sosialforbund, senere i KFO/Delta.

- Å være leder i Helsefagarbeidere i Delta har vært et privilegium, selvfølgelig også krevende, men aller mest morsomt, sier Dyrnes.

Under hennes ledelse har organisasjonen vokst fra to-tre tusen medlemmer, til over ti tusen. Dyrnes trives med kombinasjonen av å være styreleder - det å få mennesker til å jobbe sammen mot felles mål - med det å være tett på faget. Hun brenner for å øke statusen til de viktige yrkene organisasjonen representerer, og å være med på å utvikle faget videre.

NESTLEDER

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Basse Berger

Alder 42 år. Arbeider som helsefagarbeider i Sunnjordet bofellesskap i Hole Kommune, bolig for hjemmeboende demente, og er hovedtillitsvalgt uten frikjøp.

Berger har jobbet innen helse i rundt 16 år, tidligere arbeidet med vanskeligstilte ungdom/voksene, og startet sammen med andre en forening for barnevernsbarn i Norge. Denne har vokst seg stor, og eksisterer ennå. Han gav seg her for flere år siden. I foreningen lærte han seg å skape gode relasjoner for å få til ting, og jobbet tett mot Trond Viggo Torgersen da han var barneombud.

Som helsefagarbeider er Berger opptatt av ufrivillig deltid, og synes alternative turnuser virker veldig spennende. Han liker å kalle dette for morgendagens omsorg, og har vært litt rundt og snakket om dette i blant annet boliger. Berger har tatt utdanning innen endringsledelse og mener at ett styre skal settes i sammen og bygge seg gode, jobbe som ett team.

ANDRE KANDIDATER: **Barbro Møien**, Oslo

STYREMEDLEM FRA REGION NORD - FINNMARK, TROMS, NORDLAND OG SVALBARD

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Helene Berg Johansen (gjenvalg)

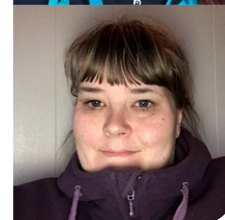
Alder 32 år. Bor på Sjørnes i Tromsø Kommune. Har fagbrev som helsefagarbeider og jobber ved Sjørnes bo- og servicesenter. Johansen har vært plasstillitsvalgt for Omsorgstjenesten Fastlandet siden 2011, samt hatt et år som vikar for hovedtillitsvalgt i Tromsø Kommune. Saker som engasjerer henne er å jobbe for en heltidskultur og å synliggjøre helsefagarbeideren som yrkesgruppe. - Vi er dyktige i jobben vår og utøver den med stolthet, sier hun.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Cecilie Svorkmo

Alder 31 år, fra Narvik. Arbeider i bolig for psykisk utviklingshemmede. Svorkmo er plasstillitsvalgt for Narvik Kommune, og tillitsvalgt på arbeidsplass. Har tidligere vært aktiv som materialforvalter i handballklubb. Hun har også vært trener. Svorkmo er barne- og ungdomsarbeider, og tar videreutdanning innen helse, aldring og aktiv omsorg.

STYREMEDLEM FRA REGION MIDT - SØR- OG NORD-TRØNDELAG, MØRE OG ROMSDAL

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Julie Eiksund

Alder 20 år, fra Ålesund. Eiksund er helsefagarbeider i bolig for utviklingshemmede og BPA. Hun kom på andre plass i yrkes-NM i helsearbeiderfaget i 2016, og er opptatt av muligheter isteden for begrensninger.

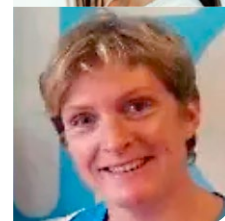
Andre kandidater: **Anne Grete Gussiås Johansen**, Trondheim

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Eva Annette Drage

Alder 45 år, fra Ålesund. Drage jobber i hjemmesykepleien i Ålesund kommune. Hun er plasstillitsvalgt, sensor og driver opplæring av lærlinger. Hun har tatt dommerkurs men ikke vært dommer, og opptatt av at hver tredje helg er nok, og ikke å tilby helg for å øke opp stillinger.

STYREMEDLEM FRA REGION VEST - HORDALAND, SOGN OG FJORDANE

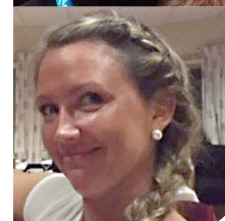
VALGKOMITEENS INNSTILLING: Sarah Jasmine Triki 94110841 Bergen

Alder 24 år, og helsefagarbeider fra Bergen. Triki jobber i hjemmesykepleien. Hun er verneombud, interessert i velferdsteknologi og pådriver for rehabilitering. Triki er dessuten miljøbevisst, og forsøker få dette aspektet inn i jobben. Hun er opptatt av rekruttering av helsefagarbeidere og er veileder for lærlinger.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Janne Urne

Alder 41 år, fra Bergen. Hun jobber i hjemmesykepleien, og skal begynne å jobbe på sykehjem fra februar i år. Urne brenner for godt arbeidsmiljø og at hver tredje helg er nok. Hun liker dessuten noen utfordringer.

STYREMEDLEM REGION SØR-VEST – AUST- OG VEST-AGDER OG ROGALAND

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Kenneth Langøen

Alder 42 år, fra Kristiansand. Langøen er 40/60 prosent helsefagarbeider og hovedtillitsvalgt i Kristiansand kommune. Han jobber på ett omsorgssenter, skjermet enhet og brenner for å redusere bruk av tvang og makt. Han har tidligere vært daglig leder i dagligvarebransjen. Langøen er opptatt av faget, og ønsker å være med på å påvirke utviklingen.

Andre kandidater **Veronica Sigbjørnsen** - Flekkefjord. **Olaug Moen Selliken** - Skudeneshavn.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Åse Næsse

Alder 37 år, fra Haugesund. Næsse er hjelpepleier og jobber i Mårstien Avlastning/Bolig PU i Haugesund kommune. Hun er plassstillsvalgt, og har erfaring fra organisasjonsarbeid i Røde Kors gjennom 20 år. Hun er dessuten styremedlem i ett skolekorps. Næsse misliker at hjelpepleiere forsvinner til fordel for høyskoleutdannede, og har lyst på nye utfordringer.

STYREMEDLEM REGION SØR-ØST - VESTFOLD, TELEMARKE OG BUSKERUD

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Marianne Laudan Hansen (gjenvalg)

Alder 64 år, fra Tønsberg. Hansen jobber som konsulent i hjemmetjenesten, og har mye kontakt med pasienter og personale av ulike profesjoner. Hun er opptatt av utdanning på alle nivå, og av faste heltidsstillinger for de som vil ha det. Hun er en systematiker - en egenskap landsstyret har hatt stor glede av de siste fire årene. - Jeg har vært med en del år, men er fortsatt sulten på å være med å jobbe for å utvikle yrkesorganisasjonen for helsefagarbeidere i Delta, sier hun.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Tone K. Freitag (gjenvalg)

Alder 40 år, fra Stokke. Freitag arbeider på SFO med en-til-en kontakt. Hun er utdannet omsorgsarbeider, og ønsker høyere grunnbemanning da dette gir deg bedre tid hos den enkelte bruker. Freitag er opptatt av at helsefagarbeidere får gjennomføre de samme oppgavene, enten det er ferie/høytid eller vanlig virkedag. Hun opplever at det er enorme forskjeller på arbeidsoppgaver i hverdagen når det er flest Høyskoleutdannede på jobb.

STYREMEDLEM REGION ØST - OSLO, AKERSHUS OG ØSTFOLD

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Svein Olav Tøndel (gjenvalg)

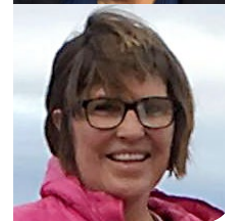
Alder 48 år, fra Jessheim. Tøndel er hovedtillitsvalgt i Ullensaker kommune. Han jobber i bolig for psykisk utviklingshemmede og er tilsynsfører for barneverntjenesten. Tøndel utdanner seg for tiden til helsefagarbeider. Saker som engasjerer er godt arbeidsmiljø, rett lønn og politikk generelt. Han er tidligere vokter, og har vært nestformann hos NAF G4s Aviation Security på Gardermoen.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Barbro Møyen

Alder 58 år, fra Oslo. Møyen er saksbehandler i helse og omsorgstjenester bydel Bjerke. Hun har vært hovedtillitsvalgt og leder av Furuset venstre. Hun ble konstituert inn som vara for Svein Olav Tøndel i nåværende styre. Møyen brenner for å løfte helsefagarbeidere opp slik at de blir attraktive for sykehus igjen, og hun ønsker å forbedre utdannelsen for helsefagarbeiderne..

STYREMEDLEM REGION INNLANDET - OPPLAND OG HEDMARK

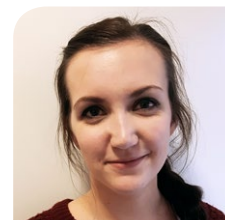
VALGKOMITEENS INNSTILLING: Inger Lise Friis Opsahl

Alder 21 år, fra Trysil. Opsahl har gått de første to årene av helsefag på videregående og har jobbet i helsevesenet i fem år. - Når jeg ikke er på jobb, er jeg sosial, aktiviserer katten min og ser film, kommenterer hun.

VARAMEDLEM SAMME REGION

VALGKOMITEENS INNSTILLING: Tore Gullhaug

Gullhaug er fra Lomen i Vestre Slidre. Han er hovedtillitsvalgt i Nord-Aurdal med 20 prosent frikjøp, og arbeider som miljøarbeider i miljøtjenesten. Han jobber i bolig og er veldig opptatt av turnus. For øvrig er han Leder for NAF MT Valdres.

Våre kunder anbefaler...

GaitLine

Over
35.000
solgte!

Utrolig deilige sko!

“Utrolig deilige sko, føles ut som du svever. Merker ikke at man går engang :-)Anbefales!”

Lise - Merethe
VIA ENKLERELIV.NO

GaitLine sko

1999,-

“Mitt tredje par. Passer til meg som går og står mye. Også denne skoen i pustende materiale er jeg fornøyd med. De er også pene å se på:!”

Anne
VIA ENKLERELIV.NO

Besøk din nærmeste butikk,
ring oss på tlf. **04646** eller
besøk oss på enklereliv.no

GaitLine sandal
med stropp

1799,-

“Har nå 3 par med GaitLine, disse Blå var de første. Alle smerter/ømheter i hofter og knær er borte. Bruker ikke andre sko. Anbefaler de på det varmeste”

Anne Ellen Staib
VIA ENKLERELIV.NO

ENKLERELIV
Smarte løsninger for deg og dine